

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

MIDSOMMARDANS.

Djurberg
Teckning av V. Djurberg.

I detta nummer:

NATIONALFÖRENINGEN
OCH EFTERVÅRDEN

MED. D:R G. NEANDER:

BLIR MAN FRISK PÅ
SANATORIUM?

FATTIGVÅRDEN OCH ÅTER-
BETALNINGSSKYLDIGHETEN.

Bidrag av bl. a.: ELD,
ROSA FITINGHOF, J. A. GÖTH,
WALDEMAR HAMMENHÖG,
KARIN JOHNSON, JOSEF OLIV,
GUSTAF SANDGREN

KORSORD - SCHACK
PATIENTERNAS SPALT

INTRESSANT BILDPRISTAVLAN

N:r 6 Midsommarnummer 1939 (15 juni—15 juli)

Pris 1 kr.

BORÅS

Borås Fabriksnederlag

*Den svenska handlarekårens
förmästa inköpskälla*

ENKÖPING

OLOF THULIN & SON

ENKÖPING

Speceri- & Manufakturaffärer

Telefonanrop: Thulins

HOTELL GÄSTIS

ordnar fester och sammankomster, bröllops- och hyllningskalas samt trevliga middagar och supéer.

GERDA GUSTAFSSON - Ring 224

Hallå, jag ber om 85!

— Har Ni Dam- och Herrunderkläder, Strumpor och Strandkoftor?

— Ja, vi ha nästan allt inom vår bransch till våra erkänt billiga priser.

— Utmärkt. Då går jag till

BORÅSBODEN - ENKÖPING

HERM. E. SJÖBERG

NYA FÄRGHANDELN

Kungsgatan 17. Tel. 288.

Stor sortering!

BRÖDERNA ROSELL

BLECK- & PLÅTSLAGERI - ENKÖPING

Tel.: 86, 52, 620, 508

Förstklassigt arbete av prima material till ett ärligt pris.

A.-B. L. P. STEN & SON

Tel. 117 - ENKÖPING. Byggmäst. L. P. Stens bost. ankn.

KVARN, SÅG & HYVLERI.

Mottager spannmål till förmalning och timmer till sågning.

Försäljer hyvlade och ohyvlade trävaror, papp, taktegel.

Masonite och Plywood.

ESKIL HOFFSTEN - MÅLERIAFFÄR

ENKÖPING

Verkstaden, Kyrkogatan 37

Utför alla slags måleriarbeten. — Rums-, Skylt-, Bil- och Möbellackering. — Begär offert. Moderata priser. Tel. 630

AUG. SJÖMANS

Garn- & Manufakturaffär

REKOMMENDERAS!

RUNDRADIO

Enköpingsfiliolen A.-B.

Kungsgatan 38. — Tel. 370.

RADIOREPARATIONER.

FÖRMÄSTA RADIOFABRIKAT.

DEMONSTRATIONER I HEMMEN.

Stadens enda specialaffär i branschen.

FALUN

Sedan 75 år

ledande i speceribranschen

KNUT LINDHOLM A.-B.
FALUN

HÄRNÖSAND

GÖR ETT BESÖK PÅ

Metropol Kaféet

Storgatan 20 Härnösand Tel. 764

Där serveras alltid gott kaffe med bröd.
The, Choklad och goda Smörgåsar.

BYGGMÄSTARE J. RITZÉN

Brunnshusgatan 10 - Härnösand

Telefon 861

Nybyggnader - Ombyggnader. Infordra kostnadsförslag.

NYA PAPPERSHANDELN

Telefon 108

Köpmangatan 9

Telefon 108

Välsorterad pappershandel - Fotografiutensilier

Fotografiramar - Album och Toilettartiklar

BYHLÉNS KONDITORI

TRÄDGÅRDSGATAN 7

HÄRNÖSAND

Vid behov av blommor **Ring 1283**

IRIS BLOMSTERHANDEL

Trädgården 1203

Härnösand

NORMA — Bar och Konditori

Långgatan 8

Telefon 1975

Frukostar, Lunch och Middagar

serveras. Abbonter emottagas.

OBS! Barena billiga priser.

OSKAR JOHANSSONS

BLECK- & PLÅTSLAGERI

Tel. 564

Victoriagatan 18

Tel. 564

REKOMMENDERAS!

Frimurare-Hotell & Restaurant

Köpmangatan 8 - Tel. Växel 1636 - 1646

När Ni söker en plats där Ni vill trivas,

kom till oss. Vi bjuda Eder: gott kök, goda

bäddar, bekvämligheter och stilfullhet.

Modernt.

Centralt.

JÖNKÖPING

TAGE NILSSONS BOKBINDERI

BARNARPSGATAN 6 - JÖNKÖPING

Telefon 4030

REKOMMENDERAS!

LANDSKRONA**Institut Beauté
SKÖNHETSSALONG**

Östergatan 17, Landskrona. Tel. 10 65. Obs! Ny regim!
Ansiktsbehandling, specialbehandling, make up,
manicure, pedicure, färgning av ögonfransar
och -bryn. **Elevbehandlingar halva priset.**

LIDKÖPING**KARLSSON & ARTIG - Glasmästeriaffär**

Tel. 149 LIDKÖPING Tel. 149
Fönsterglas, Spejlglas, Favoritspeglar, Mattslipat glas, Mus-
linsglas, Ramlister jämte inramning, Katedralglas, Ornaments-
och Kulörta glas, Glastegelpannor m. m.

CENTRUM - Mellbygatan 7

Telefon 11 05

Ledande affär i
DAMKLÄNNINGAR, DAMUNDERKLÄDER m. m.

Målningsarbeten av alla slag

utföras till moderata priser.
Reellt arbete garanteras.

CARL-ERIC ERICSON, MÄLERIAFFÄR - Tel. 10 94.

BYGGMÄSTARE ERIC JOHANSSON

Stenportsgatan 88
Telefon 9 56 LIDKÖPING Telefon 9 56
UTFÖR ALLT VAD TILL YRKET HÖRER.
Nybyggnader, kostnadsberäkningar, ritn.

TEXTILBODEN

INGA SJÖMAN
Järnvägsgatan - LIDKÖPING - Tel. 10 45

Rekommenderas!

STANLEY HALLER

SPECERI-, MJÖLK- & MATVARUAFFÄR
Esplanaden 30

Telefon 5 98 Rekommenderas!

ÖHRBERGS CHARKUTERIAFFÄR

Järnvägsgatan 10, LIDKÖPING

Försäljer varor endast från Sk. L. S.
(Andelsslakteriet, Skara.)

Varor hemsändas. Telefon 9 65

VI utföra alla slags BILREPARATIONER och
OMSLIPNINGAR av bilmotorer.

Ataga oss även bärgningar av havererade bilar
BATTERIER OCH RESERVDELAR ALLTID PÅ LAGER.

WESTERBERG & C:o

Vallgatan 24 LIDKÖPING Telefon 7 41

Besök American Bazar

LIDKÖPING Telefon 6 52

där erhåller Ni alltid de senaste nyheterna i Dam- & Barnhattar,
Gossmössor, Klänningstyger & Klänningar, Koftor, Jumpers,
Underkläder, Strumpor, Vantar, Skjortor, Kragar, Slipsar,
Handstickade Täcken, Filtar, Reseffekter & Paraplyer m. m.

Kihlander & C:o

MÅLARVERKSTAD

Tel. 83 LIDKÖPING Tel. 83

MALMÖ**NORRKÖPING****WIKBOLANDS SPARBANK**

DROTTNINGGATAN 45 - NORRKÖPING

Gottgör högsta gällande ränta
på insatta medel.

PARFUMERIE FRANÇAISE

N. Promenaden 117 - Telefon 718 - Norrköping
REKOMMENDERAR SINA FÖRSTKLASSIGA
TILLVERKNINGAR

RÖRLEDNINGSBETEN

av alla slag för gas, vatten, avlopp, värme samt reparationer
utföres omsorgsfullt och billigt.

DAVID ANDERSSON, Gas- & Vattenledningsentreprenör

REPARERA EDER BIL HOS OSS!

Vi stå rustade, att med för General Motors vagnar special-
utbildad personal betjäna Eder. Original reservdelar till
Chevrolet, Buick, Opel, Bedford, Blitz, La Salle, för vilka fa-
brikat vi äro auktoriserad försäljare.

ADOLF SÖDERBERG, Sthlmsvägen 22-26. Tel. växel 294 20

A.-B. IBA - Bandage & Sjukvårdsaffär

Tel. 39 35 - DROTTNINGGATAN 33 - Tel. 39 35

Filial Bandageaffären LILLA TORGET Tel. 21 06

NORRKÖPING

Stadens ledande specialaffär
för bandager - Sjukvårdsartiklar samt Kirurgiska instrument.

DOKTOR

R. FRÖLINDER

Skepparegatan 56

Mottagning: Vardagar 10-11.30 f. m. och 3-4 e. m. Kvälls
mottagning måndagar och torsdagar 5.30-6.30. Övriga tider
enl. överensk. per tel. 85 00.

BRÖDERNA WIDÉN

BLECK- & PLÅTSLAGERI

Tunnbindaregatan 25. NORRKÖPING Telefon 5 53

Utför allt vad till yrket hör.

Svetsade arbeten av rostfri plåt, såsom Diskbänkar m. m.

Algot Westmans Mekaniska Verkstad

Tel. 528 Sandgatan 31 Tel. 528

NORRKÖPING

Alla slags mekaniska arbeten och reparationer.

Gediget arbete. Låga priser.

MOR ANNAS Hembageri & Kaffestuga

Hospitalsgatan 23 NORRKÖPING Telefon 22 26

Beställningar mottagas tacksamt!

BETALD ANNONSPÅS

NORRKÖPING

INGENJÖR S. A. BOLINS ELEKTRISKA INSTALLATIONSBYRÅ

Hospitalsgat. 9, NORRKÖPING. Tel. 38 41.
Utför Nyanläggningar och Reparationer av alla slag.
Neonanläggning.

SVEN HEDÉNS MÅLERIRÖRELSE

Luntgatan 30 — Telefon 843
Utför alla inom yrket förekomman-
de arbeten till ytterst humana priser.

BYGGMÄSTARE KARL HOLMBERG

V. Nygatan 22 - Telefon 574
NYBYGGNADER, REPARATIONER, VÄRDERINGAR
BESIKTNINGAR

Gustav Fr. Svensson - Glasmästare & Glashandel

NORRKÖPING, Hospitalsgatan 24. - Telefon 15 70.
Försäljer alla sorters **Fönsterglas, Råglas, Katedralglas, Spegel-
glas** till parti- och minut. **Tavelinramningar** och
insättningar av glas till billigaste pris. Stor sortering.
Fotografiramar och Speglar.

KAJOWI

Kungstorget 2, Kungspalatset (Norrull) - Telefon 75 75
REKOMMENDERAS VID INKÖP AV
ROSTFRITT

Ferd. Ahlströms Livsmedels A.-B.

NORRKÖPING
Försäljningslokaler:
Sveahallen Tel. 240—4300 G. Torget Tel. 281
V. Kungsgat. 21 Tel. 5999 Lindövägen 2 Tel. 2600
Tuna, Åby Tel. Åby 118

Gustafssons Gummiverkstads A/B

SLOTTSGATAN 134—136
Tel. 26 81 - 57 81
Alla slags Gummireparationer utföras snabbt, väl och
till moderata priser.

NORRKÖPING STAV- & LÅDFABRIK

Lindövägen Tel. 26 61, 33 94

BIL- & MOTORREPARATIONER

av alla slag, byggnadsmiden, gas- och elektrisk svetsning
utföres fort och väl samt till moderata priser.
AXEL LUNDBLADS SMIDES- & MEK. VERKSTAD
OSKARSG. 5. Tel. 29 58.

FIX UNDERKLÄDER

av BOMULL - YLLE - SILKE
A.-B. ABEL LINDSTRÖMS TRICOTFABRIK
Norrköping

SALA

EKENBERGS EFTR.

Innehavare Eriksson & Carlsson, Rådmanngatan 3, Sala, Tel. 591
rekommenderar sitt väl sorterade lager i: **Manufaktur- och
Korta varor, Arbetskläder, Trikänderkläder, Hemstickade
Strandkoffor, Strumpor m. m.**
REELLT BEMÖTANDE! KÄNDA LAGA PRISER!

SKÖVDE

Skaraborgs Enskilda Bank

Aktiebolag

Grundad 1865 Allmän bankrörelse
HUVUDKONTOR: SKÖVDE

Kontor: Stockholm, Falköping, Falköping-Ranten,
Finnerödja, Floby, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo,
Hova, Järpås, Karlsborg, Kvånum, Lidköping, Lyrestad,
Mariestad, Moholm, Nossebro, Saleby, Skara, Stenstorp,
Tibro, Tidaholm, Tidån, Tråvad, Töreboda, Vara, Var-
tofta, Vedum, Värning, Älgårås.

Brink & Ohlssons Damfrisering

Norrbygatan 16, SALA - Tel. 9 44
Utföra allt vad till en förstklassig damfrisering hörer.
Skönhetsvård — Brudar klädas — Humana priser

VELOCIPIEDER och TILLBEHÖR

Sport-, Camping- och Jaktartiklar samt Fiskredskap
i stor sortering hos
SALA JAKT- & SPORTAFFÄR
Fredsgatan 21. Tel. 1 15.

M E E T H S

Storgatan 20 - Telefon 32 - Skövde
Specialaffär i Damekiperingsartiklar,
Kappor, Klänningar, Manufaktur
och Siden

HALLMANS KONDITORI

(JOHN NESSÉN)
N. Esplanaden 10 SALA Telefon 186
rekommenderas!

E. INGESONS BILAFFÄR

Fisktorget, Sala. Tel. 2 41 o. 9 41
Auktoriserad Fordförsäljare
Nya och begagnade bilar ständigt i lager.

BESÖK MONTELEONES KONDITORI

Telefon 1 61 SKÖVDE Telefon 1 61
Utmärkt gott kaffe, goda wienerbröd och bakelser.
Alla slags bakverk av bästa ingredienser på beställning.
— Stor sortering av Choklad och Konfektyrer —

Så skall T Å R T A N vara ...

färsk, utsökt god och inbjudande vacker.
Gör beställningen hos
RYTTERQVISTS Eftr. - Konditori - Tel. 97

1229 KONSTSTOPPNING av alla slags
vävnader, kläder, kelms, äkta schalar, äkta
mattor m. m. Uppmaskning av silkesstrumpor, maskinstopp-
ning och märkning. Affärstid: Vard. 9—6. Lörd. 9—3.
ATELJÉ KONSTSTOPPEN, Kungsgatan 22, Skövde.

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

JUNI 1939

Utkommer en
gång i månaden
2:dra årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
JOHANNES SANDRÉN

Telefon: 41 39 99 · Postgiro 154420
Götgatan 83 II, Stockholm

"De Lungsjukas Eftervårdskommitté"
De Lungsjukas Riksförbund

Nationalföreningen och eftervårdsfrågan

Den utredning i frågan om eftervården av de tuberkulösa, vilken anförtrots en av Sv. Nationalföreningen mot tuberkulos tillsatt kommitté, är nu slutförd. Enligt vad Tidskriften Status erfarit föreligger nu ett betänkande i ärendet — omfattande c:a 250 foliosidor — och detta torde i mitten av denna månad komma att offentliggöras. Då vår tidskrifts juninummer går i press redan i början av månaden, kunna vi för dagen icke lämna något utförligare referat av det intressanta aktstycket. Genom vänligt tillmötesgående av utredningskommittén och dess sekreterare, kanslisekreterare Ekblom i Socialdepartementet, ha vi emellertid beretts tillfälle att taga del av betänkandets kapitelrubriker, vilka ge en relativt god uppfattning av grundlinjerna i detsamma.

Efter en del allmänna synpunkter på problemet och en redogörelse för det statistiska material som för belysning av detsamma stått till kommitténs förfogande, ägnas betänkandets tredje kapitel åt de tuberkulösas arbetsproblem, allmänt sett, samt åt frågan om olika sysselsättningslämplighet i föreliggande fall. Fjärde kapitlet — betänkandets största

och viktigaste — upptager till behandling åtgärder för förbättrande av de tuberkulösas arbetsförhållanden. Här behandlas arbetsterapien å tuberkulosvårdsanstalterna, effektivisering av arbetsförmedlingen för de tuberkulösa, yrkesutbildning och andra åtgärder för problemets lösning, såsom eftervårds- och verkstadshem samt beredande av arbete åt tuberkulösa i hemmen. Slutligen föreslås en försäljningsorganisation, vilken skulle omhändertaga och försälja hemslöjdsalstren.

Övriga frågor, som behandlades i betänkandet äro: frågan om kostnadsfri vård å tuberkulosvårdsanstalter, de tuberkulösas ställning inom socialförsäkring o. d. allmän hjälpverksamhet, bostadsfrågan samt frågan om kuratorer å sanatorierna.

Kommittén har nu i två års tid arbetat med dessa problem, och man har all anledning förutsätta, att de lungsjukas eftervårdsfråga varit föremål för en lika ingående som samvetsgrann granskning. Det återstår nu att se, i vilka positiva förslag utredningen utmynnar. Sveriges lungsjuka avvakta dem med mycket stort intresse.

"STATUS"

är de lungsjukas egen tidskrift!

är startad, driven och kontrollerad av de lungsjuka själva!

är det enda officiella organet för de lungsjuka i Sverige!

Fattigvården och återbetalnings-skyldigheten

är föremål för en artikel i "Tidskrift för Fattigvård och annan hjälpverksamhet". I artikeln erinras om att enligt lag "fattigvårdsstyrelsen äger att av den, som åtnjutit fattigvård, uttaga ersättning därför". Det är, framhåller tidskriften, icke ovillkorligt, att ersättning skall uttagas, utan fattigvårdsstyrelsen äger en mycket vidsträckt befogenhet att individuellt pröva, om så bör ske.

Då det gäller återbetalning av understöd, som tillerkänts en person under sjukdom, för vård å sjukhus o. d., är det känt och vittnat, att återbetalningsskyldigheten för den f. d. sjuke ofta medför stora och oöverbärliga svårigheter. Denna omständighet har också uppmärksammas av tidskriften, som skriver bl. a.:

På en del håll i landet tillämpas lagen om kommunala pensionstillskott m. m. och bl. a. gäller det bidrag till sjukvård genom pensionsstyrelsen. Dyliga bidrag äro icke förenade med återbetalningsskyldighet, och det har betygats, att detta förhållande underlättar för patienten att efter en i regel långvarig sjukdom återvinna hälsa och krafter. Den tankegång, som här kommer till synes, vore förtjänt att uppmärksammas även vid fattigvårdslagens tillämpning. Om en hel familj har lidit av lungtuberkulos och kanske under en lång följd av år mer eller mindre levat på fattigvårdens hjälp, så är det, om det ljusnar och arbete och en blygsam självförsörjning vinkar, dock en oerhörd belastning att veta med sig, att man har en skuld till fattigvården på kanske flera tusen kronor. Det skulle för samhället ekonomiskt icke spela någon roll, om fattigvårdsstyrelsen i dyliga fall beslöte helt avstå från sin fordran, men för understödstagaren skulle ett sådant beslut kunna bli av stor betydelse. Även i andra fall än vid sjukdom kan ofta ett avstående från fattigvårdsstyrelsens fordran vara till glädje för understödstagaren utan att ur samhällets synpunkt innebära en nämnvärd förlust.

Givet är, att en fattigvårdsstyrelse ej kan besluta att understöd skall utgå utan återbetalningsskyldighet. Det kan endast bli fråga om att avstå från krav på återbetalning av ett redan utgivet understöd. Men detta avstående kan få formen av ett protokollfört beslut, som delgives vederbörande.

Ett förfaringsätt sådant som det angivna innebär icke någon rubbning av principen, att fattigvård är förenad med återbetalningsskyldighet. Det är väl förenligt med den ståndpunkten, att återkrav verkligen skall resas, när utsikt till framgång kan finnas och skäl till eftergift ej föreligga, och att då kravet skall föras med kraft.

Inemot 15,000 barn i Norrland

ha under senare år blivit Calmettevaccinerade. En jämförelse med icke vaccinerade barn under samma tid har visat, att dödligheten för den senare kategorien varit fyra gånger så stor. Till detta glädjande resultat har Calmetteutredningen kommit enligt vad dess upphovsman, prof. Carl Naeslund meddelat i en intervju i Stockholms-Tidningen. Siffrorna äro anmärkningsvärda, då det gäller späda barn, som vistats i utsatt tuberkulös miljö och, enligt vad man säkert vet, av sig själva icke äga nämnvärd kraft att motstå den tuberkulösa infektionen.

Det är dock att dra alltför vittgående slutsatser av den nya Calmettestatistiken, när man, som redan på sina håll skett, börjar diskutera möjligheterna av obligatorisk vaccinering av alla barn, som födas i vårt land. Det ligger ännu till stor del i vida fältet, hur dessa barn som vuxna komma att reagera, om de komma i beröring med tuberkulös smitta. I varje fall torde immuniteten mot skyddet mot tuberkulos icke på långt när kunna mäta sig med motsvarande för den andra vaccinationsformen, mot smittkoppor, där immuniteten sträcker sig över decennier.

Intill den dag, då denna och andra oklara frågor om vaccination mot tuberkulos blivit lösta, är det därför av största vikt att fullfölja det omfattande skyddsarbete mot folksjukdomen nummer ett, som Nationalföreningen och dispensärerna sedan många år tillbaka bedriva och där framgången till avgörande del beror på den enskildes lojalitet och förståelse för det allvarliga problemet det här gäller. Uppgiften är kort och gott hemmens sanering såväl i hygieniskt hänseende som i frågan om dietförhållanden, mattider — och ovanor.

Sanatoriebyggen. — Den nya barnpaviljongen vid Kungshults sanatorium, Hälsingborg, är nu invigd. Den totala kostnaden för byggnadens uppförande jämte inventarier, röntgenanläggning och övrig utrustning, belöper sig till 356,705 kronor. Medicinalstyrelsen har godkänt nybyggnaden och förklarats densamma berättigad till statsbidrag för 32 vårdplatser med 36,000 kronor.

— Den om- och tillbyggnad av Eksjö sanatorium, vilken pågått sedan hösten 1937, har nu slutförts. Kostnaderna för densamma sluta på c:a 1,17 mill. kr. Förutom en genomgripande restaurering av det ursprungliga sjukhuset omfattar ombyggnaden bl. a. en ljus och trevlig barnavdelning, moderna och tidsenligt personalbostäder, tvättinrättning, röntgenanläggning m. m.

Blir man frisk på sanatorium?

Något om våra tuberkulosvårdsanstalter
och deras verksamhet.

Av Med. d:r GUSTAF NEANDER.

Dr G. Neander.

Ett lungots-sanatorium bildar en liten värld för sig, avskild från den stora världens buller. Dagarna gå till synes dödade enformiga, den ena lik den andra, men patienterna själva finna ofta, att just den regelbundna dagordningen, där varje timma har sin bestämda uppgift, gör, att tiden går förvånande fort och utan tryckande enformighet. Det vilar en stämning av stillhet och ro över det hela. För den nykomne patienten, som haft mycket att bestyra före avresan till sanatoriet och som oroats för skilsmässan från de sina, är det just denna stämning av stillhet och lugn vid sanatoriet, som från början griper honom starkast. I lyckligaste fall glider han snart själv in i denna stämning och känner en sällsam ro; han njuter en verklig vilokur till både kropp och själ. Men för många blir sanatorielivet en källa till ökat lidande. Tanken på de hemmavarande och deras uppehåll oroar, ovissheten om sjukdomens utgång och möjligheterna till försörjning efter hemkomsten gnager och plågar. För många energiska, verksamma människor är sysslolösheten en plåga, som ökas dag för dag.

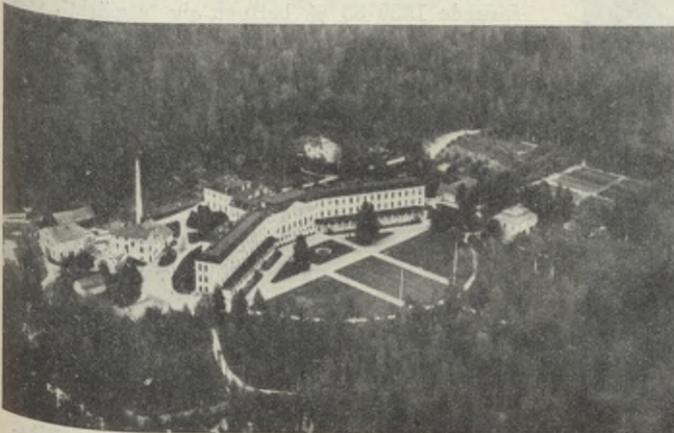
Läkare och sköterskor vid dessa anstalter ha ofta en utomordentligt svår uppgift att fylla. Icke blott den dagliga sjukvården faller på deras lott. Ofta nog få de taga del av många enskilda sorger och bekymmer, som patienterna med hopp om bistånd anförtro dem.

Man får icke — såsom stundom skett — klandra, att vid sanatorierna inrättas stora, ljusa samlingssalar, där konserter och föredrag i olika ämnen få bilda avbrott i vardagslivet — även om detta drager en del kostnader. Den långa sanatoriekuren kan vara påfrestande nog för sinnet och vad som kan göras för att lätta denna börda, är icke lyx utan ren sjukvård.

Det har sagts: "det kräver en god karaktär för att bli en god sanatoriepatient". Säkert är, att det fordras en stark självdisciplin för att finna sig i det ytterligt regelbundna liv och den stränga punktlighet, som där krävas. Ett litet avsteg, en liten försummelse är kanske icke så riskabel för en eller annan, men sådant verkar alltid demoraliserande genom det dåliga exemplets makt, och det dåliga exemplet kan smitta just den, för vilken det är farligast. En hållningslös patient kan förstöra ordningen på en hel avdelning och vara till stor skada för kamraterna. Det kräver också i ett annat avseende en fast karaktär att gå igenom en sanatoriekur utan våda, även om lungorna helas. Det kan hända, och det har hänt, att det ständiga aktgivandet på kroppstemperaturens små variationer skapar ett beroende av termometern, som det blir svårt att komma ifrån. Den sjuke avvänjes så småningom från arbete, och det kan hända, att den långa vilan skapar en föreställning, att arbete alltid är något farligt, som man i möjligaste mån bör akta sig för i alla sina dagar. Det har frågats: vilket är olyckligast, att mista arbetsförmågan genom lungotsen eller genom lungotsbehandlingen?

Det hör numera till sanatoriernas pedagogik att under kurens senare del småningom vänja och träna patienterna till arbete och höja deras självförtroende, och i den mån detta alltmera beaktas och alltmera tillämpas, kommer sannolikt den nyss nämnda formen av invaliditet att bli alltmera sällsynt.

Vårdsanstaltens betydelse inom tuberkulosarbetet har varit föremål för mycken diskussion, särskilt deras terapeutiska betydelse. Bliva några lungsiktiga verkligen friska genom sanatorievård? Tvivlande röster hava höjts från flera håll, och

Hälshult från flygplan.

St. Ekebergs Sanatorium.

Morgon-
toalett.

man har ofta framhållit anstalternas betydelse för isolering av smittkällor såsom den avgjort viktigaste. Det är svårt att fälla en rättvis dom härvidlag. Det möter stora svårigheter att genom siffror visa, huru många som blivit läkta eller varaktigt förbättrade genom sanatorievård, och det är omöjligt att i siffror säga huru många, som undgått smitta genom de tuberkulösa isolering på anstalter.

Man har vid åtskilliga sanatorier såväl hos oss som annorstädes gjort försök att genom systematiskt inhämtande av upplysningar om de utskrivna patienternas tillstånd och arbetsförmåga år från år skaffa sig en föreställning om varaktigheten

Arbete ingår i sanatoriekuren.
(Målilla sanatorium.)

På ligghallen. (Målilla sanatorium.)

av de resultat, som vunnits genom sanatoriekuren. Det omedelbara resultatet är lätt att inhämta genom uppgifterna om patienternas tillstånd vid utskrivningen. Såsom naturligt och väntat är, sammanhännga såväl det omedelbara som det bestående läkningsresultatet i hög grad med det stadium, i vilket den sjuke befann sig vid kurens början. Ju tidigare stadium, desto bättre resultat. Såsom ett exempel må här anföras de uppgifter, som lämnades från ett av jubileumsfondens sanatorier (Hässleby) med anledning av sanatoriets 25-åriga tillvaro år 1926.

Överläkaren skriver sålunda i sin redogörelse: "Nu veta vi efter 25 års erfarenhet, att c:a 80 % av de behandlade utskrivs förbättrade, att ett ganska stort antal utskrivs symptomfria, samt att bland dem, som befunno sig i ett s. k. stad. I (Turban), ett förvånande stort antal lever och är i fullt arbete, under det att motsatsen, såsom var att vänta, är fallet med dem, som här befunno sig i stad. III. Doek är det sannolikt, att pneumothoraxbehandlingen även för denna kategori kommer att ställa utsikterna gynnsammare än förr."

Och efter en tabellarisk framställning över det bestående resultatet år 1920 hos patienter vårdade 1901—1902, säger samme författare: "Denna tabell giver oss två mycket glädjande uppgifter, nämligen att bland dem som vårdats här 1901—1902 och då befunno sig i första stadiet, fortfarande 1920 33 % befinna sig 'utmärkt', och att 27,8 % efter utskrivningen förbättrats."

Man har all anledning antaga, att ett betydande antal lungsjuka vid sanatorierna återvunnit varaktig hälsa och arbetskraft och att många vunnit tillfällig förbättring ävensom att dessa anstalter kraftigt bidragit till att begränsa smittspridning. Var och en, som något känner till antituberkulosarbetet, är säkerligen övertygad om, att vårdanstalterna varit och alltså äro till den största välsignelse och att anse såsom fullständigt outhärliga led i detta arbete.

Jubileumsfondens storartade gåva blev en kraftig impuls till fortsatt utveckling av frågan om anstaltsvård för tuberkulösa. Riks-
(Forts. å sid. 18.)

Midsommar bland "KÅTORNAS FOLK"

AV

Rosa Fitinghoff.

Sedan den lilla ångarens landgång dragits ifrån den fasta, vita snödriva, vilken fick tjänstgöra såsom "ångbåtsbrygga" vid Pålnoiviken, samt backat ut från land och för full maskin börjat plöja Torne träskts lättörda vatten, var jag helt överlämnad åt umgänget med lappar samt hela den storslagna ödsligheten i fjällnaturen.

Efter åtskilliga koppar hos "Sussanna", till vars kåta jag var inbjuden, bar det av till norska gränsen (rös 272). Över metertjocka drivor var det att gå. Mitt i drivan stack en knoppande björk upp, medan en annan fullt utslagen kunde stå strax bredvid där snön var smält. Dvärgazalea, rödkindad och fager, i sällskap med fjällviol och en del andra fjällblomster stodo i prunkande midsommarskrud strax intill fasta, djupa drivor, där isen lyste skiftande klar i midsommaraftonens sol. Stora björkar växte nere i dalen, skyddade för hårda vindar genom de runt om omgivande bergen. Snökrönta fjälltoppar vart man såg, brusande vattendrag, flödande rika så här i vårsmältningstid.

På helt obanad mark, över djupa drivor, vassa fjällstup och snärjande skog av småbjörk kommer jag åter ned till Sussannas kåta. Elli Maria kom med famnen full av nybrutna björkkvistar, vilka Sussanna med van hand sticker in i det gamla björkriset, som i ett tjockt lager täcker hela kåtgolvet. Nu är det lövat och midsommarfint, elden i kåtans mitt flam-

mar och skrämmer myggen på flykten. Kaffe pannan står och puttrar, medan över själva elden den trebenta järnpannan hänger i sin stadiga järnkätting; det är getmjölk som kokas.

Vi sitta alla på "golvet". Sussanna mjuk och smidig som en kattunge, trots gråa hår och fullvuxna barn, den minste, Lars Tomas, dock en två och ett halvt års byting.

Den ena lappen efter den andra kommer in, nätt och jämnt nickande åt oss kvinnfolk, medan de på Laestadiansk hälsningsmetod slå varandra i ryggen som till ett halvt famntag. Så kasta de sig objudna ned på renhudarna, vilka ligga runt kåtans inre ytterkanter. De äro granna att se med sin friska färg, de lysande vita tänderna och så den koketta mössan med sin eldröda tofs högst på skulten. Ola som är gift med Inga och bor i Sussannas kåta, tills hans egen blir färdig, har de ljusaste fjällsjöblåa ögon i världen; han stirrar drömande in i elden, där han liksom alla de andra karlarna ligger bekvämt lutad emot renhudarna. Alla karlarna röka små inrökta pipor, och emellanåt kommer det en välriktad salivprojektil susande in i elden. Den kommer aldrig fel och avsändaren rör ej på sig, samma majestätiska lugn behåller han hela tiden.

Ljudet av pinglande klockor närmar sig; det är getterna, som komma hem ifrån skogen, där de dagen lång gått på bete. Kor kunna lapparna ej hålla, men getterna ersätta dem. Nu

skola de mjölkas; den gamla vita, som åtta gånger fått killingar, mjölkas ända till två, tre liter åt gången, medan de unga, som bara fått en eller två killingar, ej orka med mera än en liter. Inga har bara en get ännu. Så stilla geten står medan hon mjölkas och så smeksamt hon stryker sitt huvud emot Ingas arm. Sussanna, som har många getter att sköta om, hinna ej giva dem så mycken ömhet som Inga åt sin enda, men nog synes det att hon håller av dem.

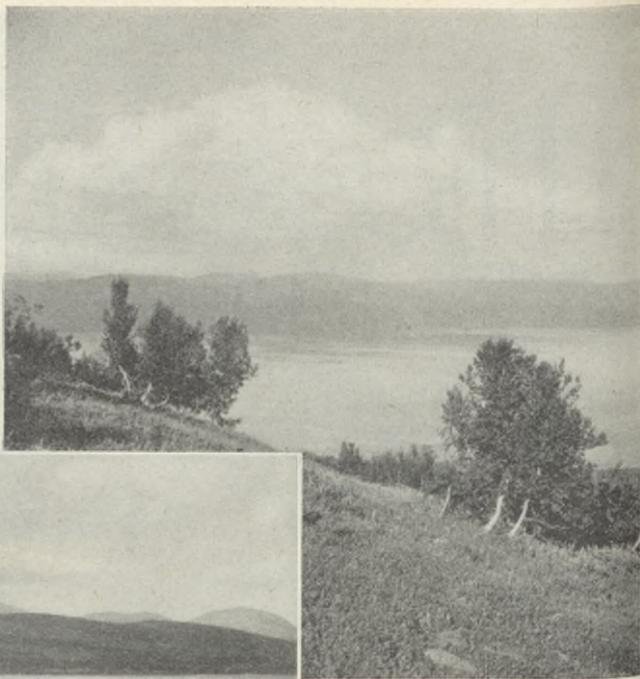
Efter mjölkningen gå getterna in i sin kåta över natten och vi gå in i vår. Dock först efter en lång blick ut över det blanka Torne träsk, vilket speglar de kringliggande, snökrönta fjällen i sitt klara vatten. Långt bort lya Njulja, Sullo-tjåkko och Pallintjåkko, men först och sist fångas blicken av Lappporten med dess fjällstup. Alla lya de i midnattssolens praktfulla glans.

Inne i kåtan är det nu "bäddat". Renfällar, som hela dagen hängt ute i solskenet, ligga utbredda över det doftande björkriset. Unge Lars Tomas skall nu sova, det är över midnatt. Men Lars Tomas vill inte. Trots karameller och annat vägrar han bestämt. Nila, Lars Tomas fader, har fått en del cigarrer och cigarretter. Han ger Sussanna en långsmal cigarrett att njuta, med en kvist ifrån den flammande härden tändes den. Men nu får Lars Tomas liv i sig. Han störtar upp från sin renhudsbädd, rycker cigarretten ur sin moders hand — och börjar själv röka!

För varje djupt bloss som han tager, rullar han ihop sig som ett nystan, hostande och fnysande, men åh så han njuter; säkert tycker han att han är vida "kaxigare" än själva "lappkungen" Tarri, som bor borta vid Rensjön och har tretusen renar. Det dröjer länge om innan cigarretten blir så kort som Lars Tomas små fingrar! Då det är en liten, liten stump kvar beslutar Lars Tomas sig för att spara resten till morgondagen, d. v. s. längre fram på den dag som redan ingått.

"Som en trollspegel ligger Torne träsk inramad av höga berg med Lappporten längst i fonden."

Ovan: Torne träsk från Njuljas sluttning.

T. v.: Renhjord.

Så kryper han nöjd och glad åter till sin bädd där han snart nog somnar.

Nu kommer Sussanna med sovsäcken, och så kryper jag in, fullt påklädd, jag som Lars Tomas, endast med de tunga, våta pjäxorna avtagna.

Ännu flamlar elden och prata lapparna, tala sitt underliga, oförståeliga språk. Så blir det tyst, lapparna hava krupit in mellan sina renhudar. Elden är släckt, myggen surrar blodtörstig utanför tältväggen, bäcken porlar yr och vårmältningsvild strax utanför kåtbaeken, ett entonigt ljud av någon okänd fågel höres, annars är allt tyst, ödemarkstyst! — — —

Solen står högt på himlen, igenom "raippen" silar dess strålar ned till oss — och så somnar jag, drömmande underliga drömmar om offer- och midsommarvakor, historier, som jag för några timmar sedan hört berättas.

Det är långt lidet på dagen då vi vakna i kåtan. Barnen och karlarna äro ännu osynliga under sina sovsäckar, men Susanna och Inga vanka ut i sina koltar löst hängande över långbyxor, ur vilka de bara fötterna sticka fram. Kaffet är redan på och innan getterna mjölkas få vi några koppar var. Sussanna har bränt sockret så att det är gulaktigt och ogenomträngligt hårt. Det är praktiskt och bra, ty därigenom kan samma bit räcka till flera koppar, ty hur ivrigt man än suger, dröjer det med smältningen, och är man riktigt förständig, kan nog samma bit räcka till flera kaffeomgångar.

Sedan getterna mjölkats få vi åter kaffe, starkt, gott och lagom salt! Inga tar kam och tvål och går ned till bäcken, där helgdagen firas med en intensiv tvagning av både huvud

(Forts. å sid. 18.)

I RÅGEN

Djurberg

Guldgul vajar vågen
under regnbågsskyn.
Aldrig förr jag såg en
skörd så grann i hyn.
– Viskar ännu rågen
hennes namn i byn?

Soldagsvisor sjunga
kring ditt bara hår.
Inga minnen tunga
mulna, där du går.
Åren följa unga
dina lätta spår.

Flicka, flicka kära!
Ögon blåklintsblå
le så gäcksamt nära,
fly och le ändå.
Högt jag vill dig bära
över bäck och rå.

Bortom åkern sträcker
skogen mörka led.
Skuggan oss förskräcker.
Fåfångt ljuset stred.
– Dina händer räcker
blåklint mot mig ned.

Josef Olive

Den bistr Kaptenen.

Av J. A. GÖTH.

Original har det funnits och kommer alltid att finnas, så länge det finns något folk kvar på jorden. De flesta som går och galler för original är helt enkelt vanliga människor med lite ovanligt framträdande vanor eller ovanor. Men det finns verkligen en och annan som gör fullt skäl för namnet.

Löjtnant Karl W. var verkligen originell. Han var en bra knekt, en bra förman och en god människa, fast de som inte kände honom höll honom för något helt annat. För dem som bara tillfälligt kom i beröring med honom tedde han sig som en bister, argstint och trumpen buse, som aldrig sade ett vänligt ord, som aldrig hade ett leende och som svor till vart annat ord. Men det var bara mot slöfoekarna, fyllekajorna och sådana som var lata eller trilska, som han var den stränge tyrannen, som inte gav efter en hårsman på sitt förmanskap eller visade den minsta välvilja. Men alla som försökte sköta sig hade i honom en vän, kamrat och en rättvis förman.

Jag fick honom till befälhavare på förberedande korpralskolan, och både jag och flera av mina kamrater skulle ha gått i elden för vår löjtnant. Han var ofantligt sträng men omutligt rättvis. Inrykningsdagen talade han om, att det skulle vara ordning och snygghet på hans avdelning, och han gav oss besked därom på följande sätt:

— Goddag, gossar! Jag heter Karl W. Jag ger aldrig någon befallning, utan att jag vill bli åtlydd. Jag vill, att ni skall vara nyktra, villiga och uppmärksamma, ärliga och goda kamrater. Motsatsen tål jag inte. Jag har aldrig burat in någon knekt, men de som inte lyder bestraffar jag själv, och jag är hårdhänt. Nu är ni lediga i dag, men sköt er.

En halvtimme senare kom han tillbaka i något ärende. Då var ett par av första årets rekryter ute i tvätthuset och slogs. Löjtnanten sade inte ett ord till dem, men de fick var sin våldsam örfil, så de dök i den djupa rännan. Så gick han in i kasernen efter dem, och som en trumpetstöt kom det.

— Giv akt! De där båda, som slogs ute i tvätthuset, kom fram!

Den ene, som hört talas om löjtnanten, sprang ögonblickligen fram och gjorde honnör. Till honom sa löjtnanten:

— Gör inte om det där, min gosse lilla, om du vill vara god vän med mej. Men var i h—e är den andre?

Den andre, en ovanligt stor drulle från Oskarshamn, som senare blev utstraffad och fick avsked, brydde sig inte om att gå fram, förrän en sergeant drog fram honom. Men så blev det också andra saker, som rekryten helst velat ha ogjorda.

Löjtnanten fick tag med en hand i vart öra och ristade, så vi trodde de lossnade, och så sa han stilla men med eftertryck:

— Har du fått öron av din skapare, din miljoners d—l, så använd dem att höra med, annars är det bäst för dej att fara hem och be din mamma se om dej.

Att det satte hälsosam skräck i pojkarna behöver inte betvivlas. På de månader vi hade löjtnanten som befälhavare behövde man inte tillrättavisa någon. Jag hade sedan många och långa möten tillsammans med honom, och både jag och andra som försökte göra vår plikt, hade ofantligt roligt åt hans torra och bistra humor. För en som inte kände honom mycket väl, gick det inte att se, om han var god eller arg. Det var bara hans bruna ögon, som för de invigda talade ett tydligt språk. De ögonen kunde utstråla all den ilska, som en människa kan bära utan att gå sönder. Men de kunde också visa all den medkänsla en människa kan ge, och de kunde se det roliga som fanns och skratta våldsamt. Till löjtnantens egendomligheter hörde också, att den han en gång bestraffat med sina svavelosande nedskällningar eller gett en av sina våldsamma örfilar, den var sedan god vän med löjtnanten. Såvida personen i fråga skötte sig. Löjtnanten gick aldrig och bar hat eller gnatade.

Karl W. blev kapten och fick det kompani jag tillhörde. Gubbarna blevo ledsna, de hade hört talas om hur löjtnant W. bestraffade, och de var vana att göra lite som de ville. Blev de så överbevisade om fylleri eller något annat sattyg, så brukade det hjälpa att gå upp till kaptenen, ödmjuka sig, ljuga lite försiktigt och be om nåd. Hos W. var det inte rådligt, för lögn och kryperi tålde han minst av allt.

Han tog emot kompaniet och gick och såg om allesamman mycket noga. Han hälsade på dem som han kände och bad

(Forts. å sid. 20.)

Välet

av
W. Hammenhög

ben innanför, petade jag mig i ögonen så att de började rinna.

Så småningom kom jag ut till det sydgående tågets perrong. Tåget skulle inte gå förrän om tre kvart, men jag var dock nervös och orolig: Magda och Daniel kunde ha gått in och satt sig i en kupé, och i så fall hade jag inte vågat mig in trots förklädnaden.

Just som jag kommit till den sista vagnen under försiktiga blickar in genom varje fönster i raden och vände mig om fick jag se Magda. Jag for till över att finna henne ensam och såg efter Daniel, men han syntes inte till.

Hon bar en väska i handen, det var allt, men det föll mig in, att just den väskan innehöll mina brev. Det var en förryckt tanke att hon på denna första resa till Daniels föräldrahem skulle medföra mina gamla kärleksbrev, alla dessa mina under min stora kärlek skrivna papper — en förskräcklig mängd brev, kort, vyer och lappar av alla slag; allt, detta, som en ung, förälskad man kan åstadkomma under den första kärlekens rus.

Men jag var på en gång så övertygad om min tankes riktighet, att jag ångrade, att jag inte medtagit det stora, väl inslagna paketet hemma, som innehöll alla hennes brev. Det låg underst i en av byrålådorna, frankerat och klart för avsändande. Men nu skulle vi ha kunnat byta dem.

Varför hade hon inte velat giva mig sina — mina — brev? Bränn upp dem, om du inte vill veta av dem! var det svar jag fick för ett år sedan snart. Jag skulle vilja giva allt för att få dem och begrava det förgångna, men det enda jag kunde giva i stället var hennes egna brev — och dessa ville hon inte veta av, fast hon skrivit dem själv! Men om jag brände upp hennes och hon behöll mina, så levde jag dock kvar i hennes själ, och det ville jag inte för något i världen. Nu när vi voro skilda för alltid borde vi vara det så fullständigt som om vi aldrig sett varandra. Hon hade ingen rätt att med dessa brevs hjälp kunna frammana mig som den vansinnige, larvige, poetiske älskare jag var en gång. Hon hade ingen rätt att när som helst kunna göra detta, nu när hon gav sig i väg på denna resa med Daniel!

Jag stirrade på henne utan all försiktighet, men hon såg

Luften var tung och svår att andas inne i bangårdshallen. När jag kom utifrån gatan med dess friska, kalla vinterluft, tyckte jag, att det var obehagligt ljumt redan i förhallarna, men när jag tagit endast några steg in i vimlet i stora hallen, började det reta halsen av allt dammet och tobaksröken, så att jag började hosta våldsamt. Min vintermössa åkte ned i pannan och jag hostade, så att jag måste böja mig framåt, men det värsta var, att mina lånade glasögon belades med imma. Jag törnade ihop med flera personer efter varandra och bad för var gång om ursäkt, men jag tror ej åt rätt person.

Den ohyggliga bangårdshallen var som en labyrint för mig. Jag såg knappt dess ändar sedan jag torkat glasögonen, och inför de långa raderna av spärrar ut till perrongerna och köerna framför desamma, blev jag alldeles förvillad. Men jag måste finna dem jag gått hit för att få se.

Jag plöjde igenom hallen fram och åter i hela dess längd, sökande i vimlet, men ingen liknade Magda eller Daniel. Jag såg dem helt enkelt inte och beslöt mig för att leta mig ut till det sydgående tågets plattform.

Min förklädnad var mycket lyckad. Det fick jag visshet om senare, men just nu kände jag mig ynklig i högsta grad. Min brors vintermössa var för stor, och därjämte kliade det runt halsen och under mustascherna och skägget av klistret, som jag fäst det med, men glasögonen generade mig mest. Det blev ideligen imma på dem, och då jag inte tordes taga dem av mig för att torka dem ordentligt, utan stack näsdukssnib-

mig inte i vimlet. Hon kom sakta utefter tågsättet emot mig, och jag lyckades vända mig så att jag fick ryggen till när hon passerade.

Hon fortsatte ännu en bit bortåt perrongen. Plötsligt ställde hon ifrån sig väskan på golvet och tog fram något ur sin handväska, som hon betraktade.

Jag beslöt stjäla väskan! Jag beslöt detta ännu, innan jag tänkt tanken till slut och insett konsekvenserna.

Hon stod med ryggen vänd mot väskan, och jag närmade mig förstrött och diskret som det tycktes, men jag skälvde i kroppen. Då jag var alldeles bakom henne, böjde hon sig ned och grep väskan. Jag kände mig nästan som ertappad och stannade alldeles handfallen. Då hon därpå vände sig om, sågo vi för en sekund varandra rakt i ögonen. Men hon kände inte igen mig.

Jag var alldeles sveftig. Skägglästret borde ha lösts upp och runnit bort!

När hon gick, följde jag i alla fall efter. Hon såg sig omkring, och jag tyckte, att hon rent av såg sorgsen ut. Hela hennes attityd liksom letade efter någon, som hon kunde få till stöd i sin ensamhet bland alla dessa likgiltiga, bråskande människor. Men Daniel syntes inte till.

Vi återvände efter hela perrongen, och därpå fortsatte hon nedför trapporna till gången under bangården. Jag följde endast med, glömmande att hon troligen gick för att möta Daniel.

När vi kommo upp på andra sidan, fick jag plötsligt se Daniel komma emot oss i strömmen till vänster om den vi följde. Det är ofattbart hur de kunde passera så nära varandra utan att ses. Jag nästan undrade, om Magda med flit sett bort just då de snuddade förbi varandra. Det såg verkligen så ut, men dock började hon strax åter se sig omkring lika sökande som förut.

I spärren ut till stora hallen lyckades jag i mitt uppsåt! Då hon ställde ifrån sig väskan för att taga fram sina biljetter, böjde jag mig lugnt och sansat och tog den; så blickade jag trankilt uppåt taket, rev mig med den lediga handen i nacken och gjorde en grimas — en av spärrvakterna såg frågande på mig — och vände därpå om, hållande hennes väska framför mig.

Men väl nere i den skumma gången igen tog jag ut stegen och halvsprang uppför andra trappan.

Jag var nära att springa omkull Daniel bakifrån, men jag hann hejda mig i sist stund. Han fick blott en svag knuff i ryggen och vände sig om och tittade på väskan — Magdas — men inte på mig!

Jag saktade stegen och såg själv på väskan. Vid handtaget hängde ett adresskort i läderfodral med hennes namn. Jag lossade det och stoppade det i en ficka.

Vid öppningen utåt perrongen stannade jag och såg efter Daniel, som snart försvann i hopen. Nu visste jag inte vart jag skulle taga vägen. Jag tordes inte återvända samma väg. Kanhända någon sett mig och man nu höll på att avspärra perrongen för visitation! Alla möjliga tokiga idéer foro genom min hjärna medan jag stod där, och jag var även rädd för att Daniel skulle återkomma. Han föreföll mig just nu självsäkrare och drygare än han någonsin gjort förut; hans förmögenhet liksom svällde ut och översvämmade även mig med sin pondus, som den nog delvis gjort med min lilla Magda och hennes föräldrar. Just nu ägde jag ingenting i världen, inte ens lösmustascherna och skägget — blott Magdas lilla väska.

Slutligen kom jag på den idén att försöka taga mig över

Drick och njut av

HERMES KAFFE —

**Kaffet där kvalitén är högre än priset
och smaken huvudsaken.**

Ombud antagas.

Åberopa denna tidning.

KAFFE A/B HERMES

Liljeholmsvägen 4 - Stockholm 9

Tel. 45 10 02, 45 10 45, 45 12 32

spåren till en tom perrong på andra sidan. Där skulle jag kunna sticka mig undan tills tåget gått.

I ett obehagligt ögonblick blev jag över järnkättingen som en stationskarl bredvid mig stod och höll upp i dess ena ända — mitt för hans näsa! Han såg det inte och jag hoppade bakom en pelare; så tog jag spåren i ett par språng och hoppade upp på perrongen.

I samma ögonblick rusade ett tåg in, och innan jag hunnit vända mig, var perrongen till trängsel fylld av människor. Jag kom in i en fruktansvärd malström och måste gripa om Magdas väska för att den inte skulle ryckas ifrån mig. Det var endast att driva med strömmen; det var antagligen ett förortståg som inkommit, ty jag såg endast arbetare omkring mig, och de voro hårdföra i sin brådska att komma hem.

Snart stod jag åter vid en spärr, den som låg näst intill den, vid vilken jag tagit Magdas väska, efter vad jag kunde se, ty alla voro ju så lika varandra. Det var endast ett stålträdsnät emellan.

Det uppstod en stockning i strömmen. Det var blott med uppjudande av alla mina krafter, som jag lyckades tränga mig ut ur kön för att komma ur synhåll från spärren bredvid, där jag fruktade att Magda fortfarande stod kvar.

Alldeles uttröttad lutade jag mig mot stålträdsnätet och hämtade andan. Det var ett finmaskigt nät, som var uppsatt för att leda folkmassorna från de olika tågen till rätt utgång. Det var två meter högt och hölls uppe av en järnkonstruktion. På andra sidan syntes inte så många människor.

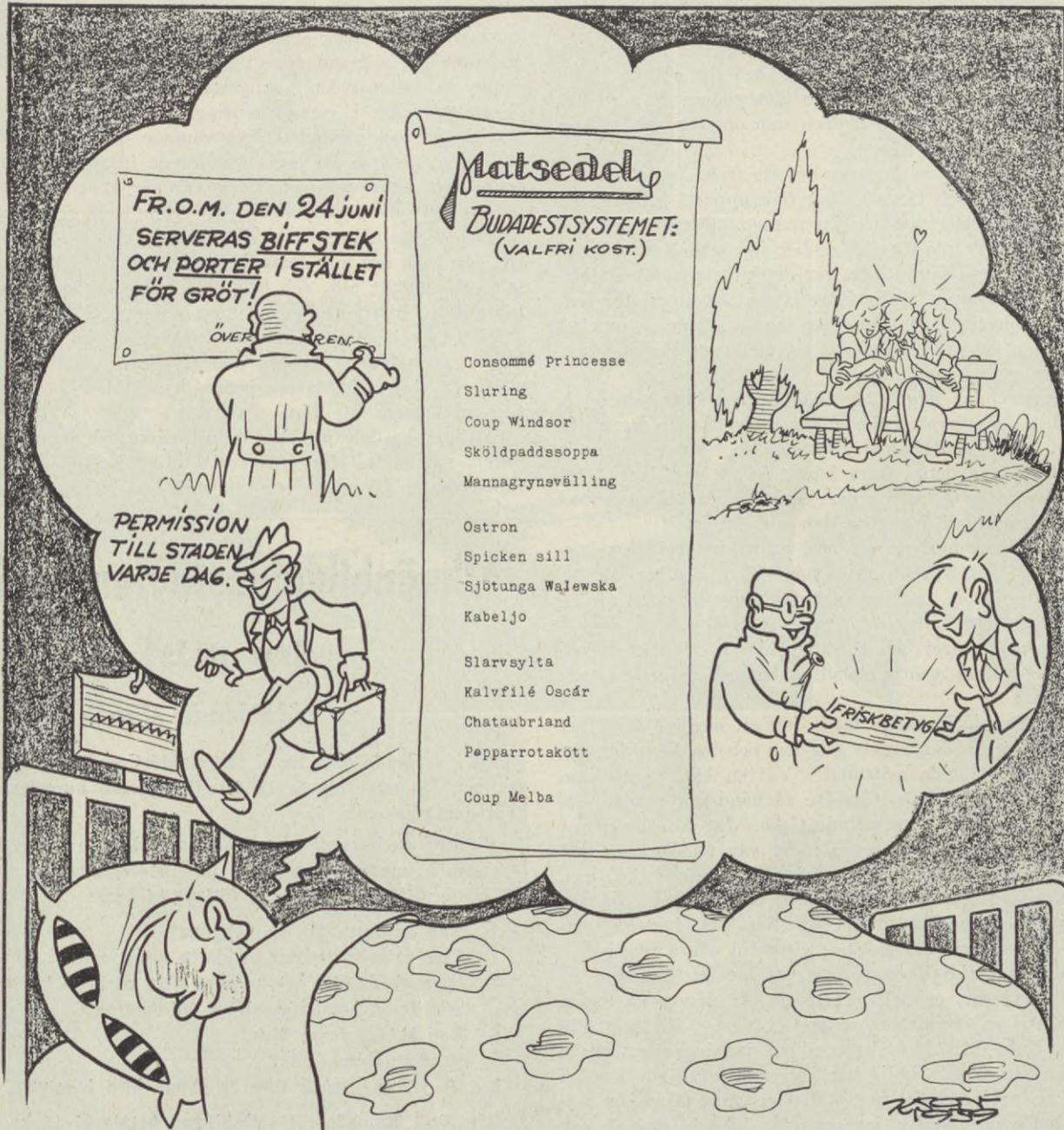
Magda syntes inte till. Jag drog mig baklänges in i en vinkele som nätet bildade med ett bås, eller vad jag skall kalla det för, av trä.

Jag drog ett djupt andetag efter ansträngningen och blåste ut luften. Därvid märkte jag till min förskräckelse att mustascherna lossnat vid ena mungipan och hängde ned så att de fladdrade för andedräkten! Med ett ryck slet jag bort dem och stoppade dem i fickan, varpå jag vände mig mot hörnet för att känna efter hur skägget satt. Då det föll mig in, att om någon sett mig taga väskan och skulle utpeka mig med ledning av mitt utseende om jag förblev förklädd, lossade jag även skägget och gömde det.

Här stod jag ganska skyddad i hörnet, trots att jag hade människor på en halv meters avstånd. Men alla voro i långsam rörelse, ingen kunde iakttaga mig en längre stund.

Magda syntes inte till. Hennes väska började bränna i mina händer. Jag vände den fram och åter och det rullade småsaker inuti. Mina nerver kommo åter i skälvnings och jag tog fram adresskortet med hennes namn ur fickan. Innan jag tänkt

Sanatorie-patientens midsommarnattsdröm.

mig för kysste jag det plötsligt. Jag led intensivt, aldrig skulle jag dock komma att glömma henne.

Slutligen måste jag glänta i väskan och se... se... hennes... något av henne...

Breven, som jag väntat mig finna, hade jag glömt just då, det kommer jag väl ihåg nu, jag endast tänkte på henne.

Med fumlande händer öppnade jag låset och såg ned i väskan som om jag lyft en flik av förlåten för att se in i det alla heligaste.

Överst låg en bok. Jag for till — det var den boken — "Pierre och Luce" — som hon fick av mig på sin födelsedag. Jag öppnade pärmen och isades vid anblicken av ett bortrivet blad, det första bladet, där jag skrivit en dedikation — ett par ömma, brinnande rader, som jag icke förmår upprepa, ehuru de stå inristade i mitt minne i eldbokstäver.

Jag kunde inte slå igen väskan, jag kunde det inte fysiskt, men hela min själ ville det — slå igen den för alltid.

Jag måste taga av mig de immiga glasögonen; de voro blå, och allt stack mig plötsligt i ögonen som om jag vaknat upp bland blåvita, stiekande isberg.

Utmed ena sidan av väskan var det ett fack. Jag stack ned handen där genast och trevade. Jag fick upp ett brev därur; det låg instucket mellan ett hopvikt papper, på vilket det stod "Pierre och Luce". Inte förrän jag fick se några skrivna rader i ena hörnet, förstod jag, att det var det bortrivna försättsbladet. Jag kunde knappt tänka. Brevet var adresserat till henne. Det är underligt hur länge jag kunde stå och stirra på kuvertet, innan jag såg, att det var jag själv som skrivit adressen. Det var ett av mina brev!

Det klarnade inom mig. Jag behövde inte öppna kuvertet eller ens se på avstämplingsdagen för att veta, när jag sände detta brev. Jag skall aldrig glömma det. Många voro de brev jag sänt, men detta skära kuvert köpte jag dagen före hennes nittonårsdag — aldrig har jag köpt ett sådant kuvert förut och aldrig skall jag göra det.

Minnena strömmade över mig med en våldsamhet, som kom mig att gråta. Jag försökte tysta mig själv, men jag märkte, att man vände sig om, och jag snöt mig i näsduken, så att än fler betraktade mig undrande.

Jag stack ned brevet och försättsbladet i ytterrocksfickan och slog igen väskan med en smäll. Jag måste försöka taga mig härifrån.

När jag satte mig i rörelse kände jag att något häktat fast min rock vid nätet. Jag ryckte mig loss och tog ännu ett par steg, då jag åter kände motstånd. Vid en blick nedåt min sida fick jag se, att någon försökte få händerna genom nätmaskorna för att taga brevet ur min ficka. Jag stirrade endast på fingrarna, på ingenting annat; det var alldeles för små maskor för att de skulle lyckas nå ned i min ficka, men längre tänkte jag inte. Jag såg endast på detaljen. Det var som om jag inte kunnat se genom ståltrådsnätet. Jag tog ännu ett steg, och fingrarna flyttade sig efter till några nya hål.

Mitt hjärta var så fyllt av smärta, att jag inte ens kom att tänka på fiktjuvar, och att det måste stå någon på andra sidan nätet, på en decimeters avstånd från mig, föll mig inte in, jag såg inte dit. Det var som om jag ingenting skulle velat se mer i världen. Alltid har jag varit inåtvänd, men nu måtte jag ha varit det än mer. Men en gång blev jag hejdad på gatan av min syster, jag stannade, hälsade, svarade och talade, men sedan visste jag inte med vem, ehuru jag väl mindes allt som sagts. Alla mina vänner ha skrattat åt den episoden och min syster mest.

Jag tog ännu ett steg. Då hörde jag en stämman nämna mitt

namn. Jag stirrade genom nätet som in i en annan värld — Magda!

Vi stirrade på varandra och jag lät väskan falla till golvet. Jag kunde ingenting säga sedan jag nämnt hennes namn, men hon sade bedjande och upprört:

— Låt mig få behålla det brevet! Alla de andra har jag lämnat in till er portvakt nyss, därför att jag visste att du ville det. Men unnar du mig inte att behålla detta enda? Endast detta. Jag kan inte skiljas från det. Får jag det! Det är mitt mer än ditt. Hör du. Det är det enda minne jag vill behålla av hela min ungdom, nu när...

Hon började gråta och lutade sig mot nätet.

Jag grep om hennes fingrar, jag kunde inte taga mer. Jag kunde inte draga henne intill mig för att aldrig mer skiljas från henne, men dock hade vi funnit varandra. Nu efteråt kommer jag inte ihåg ett ord av vad vi sade till varandra, och dock vet jag allt vad våra hjärtan ropade genom nätet, som skilde oss. Det var den lyckigaste stunden i mitt liv. Vi kunde endast hålla i varandras fingerspetsar genom maskorna. Daniel gick och väntade, tåget väntade, men inte minuterna, och vi kunde inte skiljas. Jag kunde inte springa runt till henne, det var avspärrat, tiden var för kort, jag hade inte pengar till en ny perrongbiljett. Hon hade sett Daniel vid spärren första gången, men det var mig hon sökt i sin ensamhet, hon hade sett mig demaskera mig, öppna väskan, hon hade sett och förstått allt, och hon ville hellre dö än följa Daniel för alltid. Blott denna resa, men sedan...

Vi logo och gråto och nöpo varandra i fingrarna, och vi kysste varandra på kinden genom nätet. Det var så små maskor — jag endast anade hennes kys. Men hon skulle återkomma, komma till mig... snart.

Slutligen kastade jag över hennes väska och jag skildes från henne, men endast för fyra korta, oförglömliga dagar av bävande väntan på henne och hela mitt livs lycka.

"Allmänbildningstävlan i bild!"

Tre pris!

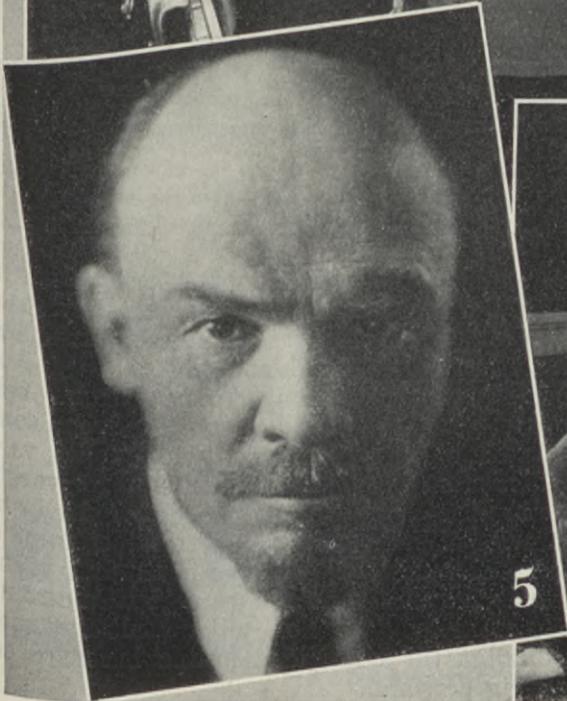
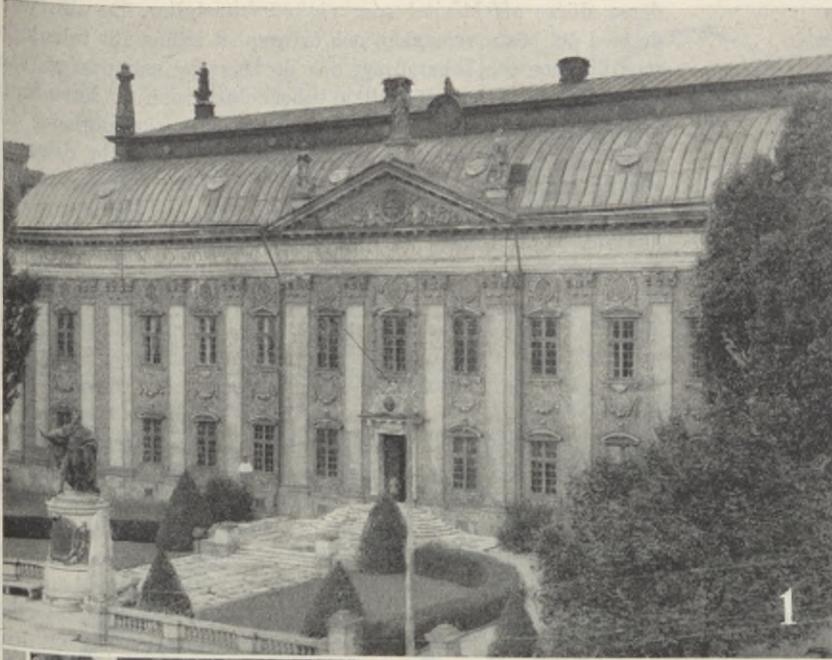
Se vidstående sida!

På vidstående sida ha vi sammanfört sex nummerade fotografier. Nummer ett är en känd byggnad, nummer två ett känt konstverk o. s. v.

Vi inbjuda härmed våra läsare att deltaga i den pristävlan, som vi med utgångspunkt från denna bildsida anordnar. Det gäller alltså att svara på följande frågor:

1. Vad är detta för en byggnad?
2. Vad heter skaparen av detta konstverk?
3. Namnge de åtta herrar, som sitta närmast kung Gustav och deras befattning inom ministären.
4. Vad kallas dessa djur?
5. Vem är denne man?
6. Ur vilken svensk film är denna bild hämtad?

För först öppnade rätta lösningen betala vi 15 kr. i pris; andra pris 10 kr.; tredje 5 kr. Skriv "Bildtävlan" på kuvertet och adressera till Tidskriften Status, Götgatan 83 2 tr., Stockholm. Lösningarna skola vara oss tillhanda senast den 31 juli och resultatet tillkännagives i augustinumret.

Blir man frisk på sanatorium?

(Forts. från sid. 8.)

dagsbesluten av åren 1908 och 1909 om byggnads- och driftbidrag från staten till sådana anstalter satte ökad fart i utvecklingen, som sedan gått framåt med beundransvärd hastighet.

Vi äga i nuvarande stund i vårt land 144 anstalter för vård av tuberkulösa, därav 9 för kirurgisk tuberkulos. Dessa anstalter inrymma sammanlagt 10,220 vårdplatser, varav å anstalter för kirurgisk tuberkulos 1,103.

Anstalterna för vård av tuberkulösa äro av flera olika typer, såsom Jubileumsfondens sanatorier, vilka äro avsedda för tidiga fall, tuberkulossjukhus (mer än 40 sängar) och tuberkulossjukstugor (högst 40 sängar), lasarettavdelningar, samtliga avsedda för tuberkulösa i alla stadier, dag- och sommarsanatorier, avsedda för uppegående patienter, som tillbringa nätterna i sina hem, kustsanatorier, avsedda för behandling av ben- och ledtuberkulos.

Det överväldigande flertalet av tuberkulosanstalterna äges och drives av landsting eller mot landstingen svarande större kommuner, men även åtskilliga mindre kommuner, flera industriella företag och några enskilda föreningar hava uppfört vårdanstalter. Till de flesta anstalternas driftkostnader erhålles bidrag av statsmedel.

I anstalterna ligger nedlagt ett kapital på omkring 35 millioner kronor. Det är icke osannolikt, att samma antal vårdplatser kunnat erhållas åtskilliga millioner billigare, om man uteslutande eller övervägande använt sig av enkla sjukstugor. Har nu detta varit slöseri? Man kan icke rättvisligen påstå det. Tuberkulossjukhusens större dyrbarhet betingas väsentligen av

deras större effektivitet som sjukvårdsanstalter. De stå rustade med det bästa vetenskap och erfarenhet känna för tuberkulosens diagnos och behandling, och de ledas av sakkunniga, specialutbildade läkare, för vilka tuberkulosvården är huvuduppgift — icke bisyssla, och där goda utbildningsmöjligheter för yngre läkare finnas. Denna tillgång i landets alla delar på verkligt sakkunniga och för tuberkulosfrågan intresserade läkare är av oskattbart värde för det forsatta arbetet mot tuberkulosen.

Våra tuberkulossjukhus och sanatorier äro exponenter för en hög standard av hela vår anstaltsvård för tuberkulösa; alltför hög och alltför dyrbar säga några. Men ingen skall kunna förneka, att den utveckling denna fråga hos oss tagit är uttryck för en ädel humanitet, strävandet att göra det bästa möjliga för de sjuka. Man hade kunnat skjuta deras intresse åt sidan och nöja sig med möjligast primitiva isoleringsanstalter utan tillgång till den mera specialiserade tuberkulosvårdens resurser och på så sätt inbespara en hel del penningar. Men ingen skall kunna bevisa, att den stora och glädjande tillbakagång, tuberkulosdödligheten visat under de senaste årtiondena, i så fall varit större än nu är fallet, och ingen skall kunna andraga ett enda rimligt skäl för att förmäna de tuberkulösa i olikhet mot alla andra sjuka det bästa läkarvetenskapen har att bjuda dem.

Justaf Meander

Midsommar bland kåtornas folk.

(Forts. från sid. 10.)

och hals. Det våta korpsvarta håret lyser blåskiftande i solbelysningen, där hon ligger på knä framför bäcken och gång på gång doppar ned huvudet i dess iskalla vatten, innan hon slutligen kammar det. Sussanna, med Elli Maria och Lars Tomas vid var sin hand, kommer nu utför kåt slutningen. Det är inga lätta steg; Elli Maria tager prövningen med en förkrossande tystnad, hon vet att den är ofrånkomlig, men Lars Tomas vill absolut inte underkasta sig det våld emot naturen han anser det vara att tvättas, trots sin rinnande näsa och kinderna, där karamellerna, röken ifrån kåtan samt diverse annan smuts satt sina allt för tydliga spår. Lars Tomas skriker, skriker av sina unga lungors fulla kraft. Efter en dryg halvtimme komma de åter till kåtan skinande rena och kammade så huvudsvålen lyser röd. Lars Tomas ser både besviken och segerstolt ut, ty ännu sitter det svarta karamellfläckar kvar på hans brunröda kinder!

Inne i kåtan sitter Inga på knä och knådar en deg av salt, rågmjöl och vatten, vilket allt rymmes i en stor "nappi" (träskopor, utgrävda ur björken, som användas till allt inom hushållet). Då degen är färdig bankas kakorna ut och pickas med en styv björkvisp, varefter de läggas på en järnspade utan skaft, som ligger över den flammande elden. Då de blivit lagom bruna ställas de vid sidan av elden och en ny lägges på "plåten".

Ola kommer in, tager fram stekpannan och lägger dit två härliga rödprickiga foreller, vilka få koka i vatten. Klokan är närmare ett och detta är dagens första riktiga mål. Elli Maria och Lars Tomas ligga på knä framme vid kåtans

"skafferi", där de förse sig med bröd, renben samt spillkumar, fyllda med getmjölk. Alla tre hundarna följa med spänt intresse vad som företages, men ännu är det ej deras tur. De få sedan ett mål av kokt renblod och rågmjöl.

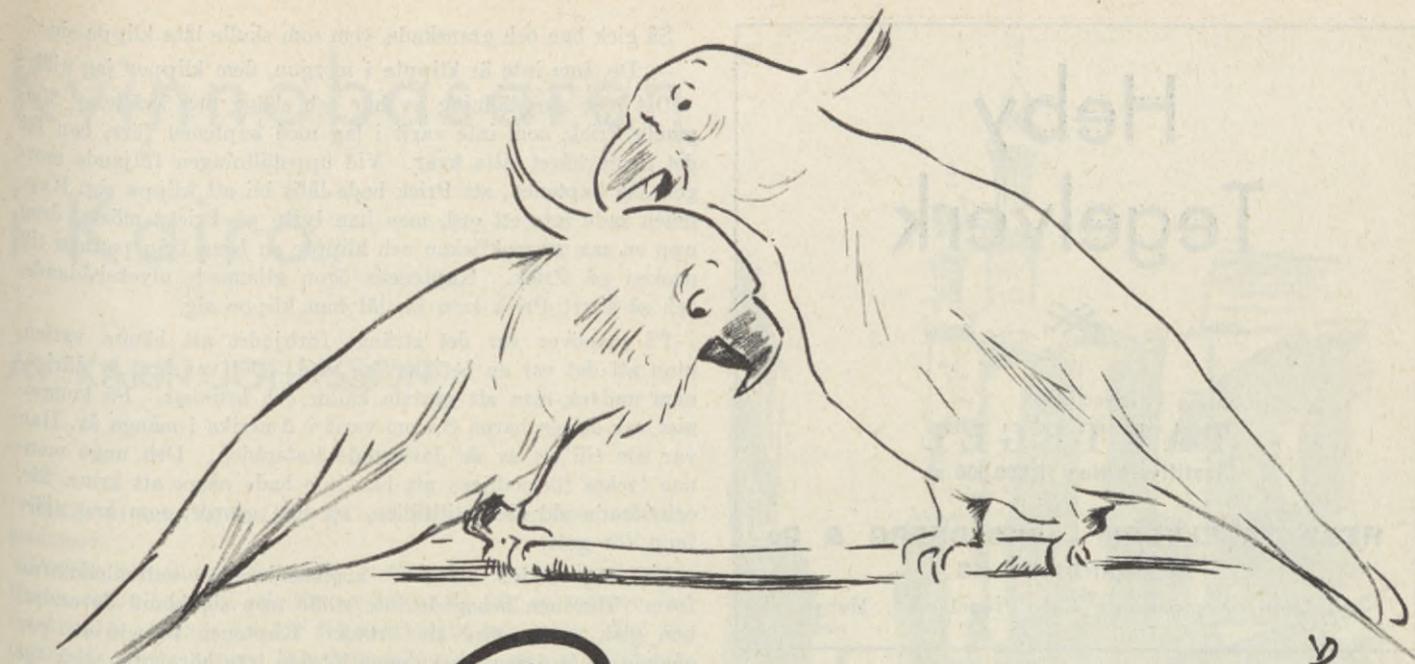
Då vi "kvinnfolk" äntligen blivit ensamma, börja vi att tala om midsommarseder och midsommarskrook. Det är många underbara historier, som berättas, händelser som skett i fars eller farfars tid och till och med helt nyligen.

Kåtdörren står öppen. Som en trolspegel ligger Torne träsk inramad av höga berg med Lapporten längst i fonden, lockande med den mystik, som dess underbara linjer alltid utöva på fantasi och sinne.

(Foton: Sv. Turistföreningens Bildarkiv.)

Kampen mot tuberkulos inom försvarsmakten. Tuberkulosföreningen har för medicinalstyrelsen framlagt förslag till åtgärder för tuberkulosens bekämpande inom försvarsmakten.

Ett samarbete mellan centraldispensärerna och de militärmedicinska myndigheterna bör åvägabringas, innefattande i första hand anmälningsplikt, varigenom alltså alla fall av tuberkulos bland försvarets personal anmälas till dispensärerna och dessa i sin tur till lämplig militär-medicinsk myndighet anmäla alla kända fall av aktiv tuberkulos hos män i värnpliktsåldern. Genom denna senare åtgärd kunna ur rullorna utmönstras personer, vilka samtidigt som de äro odugliga till krigstjänst kunna innebära en fara för övrig personal.

Pratet av Eld

— Hur kommer det sig att du nästan aldrig säger ett ord? frågade jag den mycket tystlåtna mannen.

Han tog pipan ur munnen, betraktade mig länge och sade sedan:

— Jo, det gick till så här. En dag för rätt länge sedan sade jag till en av mina bekanta:

— Jag såg en väldigt stilig kvinna i går utanför Royal. Hon hade en vinfärgad hatt som gjorde sig, såg chic ut på något sätt, förstår du. Hon var rätt lång och askblond. Såg inte ut som en jazzhoppa. Min farbror var med, och han blev eld och lågor. Jag sa' till honom att det var synd om honom att han skulle vara så gammal och ha så mycket pekunier. För min del skulle jag aldrig vilja bli så där till åren. Då är det inte mycket nöje med livet.

Ungefär så sade jag. Min bekantning sade ingenting.

En vecka senare träffade jag min rika farbror på ett konditori, där han satt och doppade sin vita mustasch i en kopp kaffe och åt mandelbakelser. Han var tyst och underlig och tinade inte upp inför mina försök till konversation. Efter en stund gick han.

Nästa dag mötte jag min tant. Hon sade:

— Du bör i alla fall inte gå och säja till folk att du hoppas att din farbror skall lägga sig ner och dö, för du får inte så mycket som ett öre av hans pengar, det vet jag. En pojke som du, som inte sköter sig, utan bara lever om och festar och gör sig glada dagar. Farbror är alldeles utom sig.

— Men snälla, rara tant, hur —

— Säj vad du vill, säj vad du vill, men det där att du går och önskar livet ur honom, det förlåter dig farbror aldrig.

— Vem har sagt det? Det måste jag ta reda på och klara upp. Jag är oskyldig!

Min tant spände ögonen i mig och sade:

— Du vet nog bäst själv hur du har gjort. Det är Agata som har talat om alltihop för farbror (Agata är farbrors hushållerska) och hon har hört det av fru Westergren (min bekantings moder) — — —

Jag ansatte honom hårt, men bekantingen försvarade sig:

— Jag sa' till min mor att du hade varit på Royal med en flicka, och då hade gubben kommit dit och slagit sig ner, och du önskade honom för fasiken i våld. Det var ju ungefär så du berättade.

Efter ansträngande forskning lyekades jag reda ut hela pratkedjan, som här var gynnsamt kort. Min farbror godtog den bevittnade förklaringen med knarr, ty han misstänkte mig ännu att stå honom efter livet.

När jag trött och snopen kom hem, låg min fru på sängen och grät. Hon rusade upp med röda ögon och hårtestar fastklibbade på kinderna av tårar.

— Nu vet jag vad du går för, ropade hon. Du springer på

EVE

margarinet till allt

drygt
billigt
närringsrikt

i kooperativa butiker

Heby Tegelverk

Specialité:

TAKTEGEL

Årstillverkning 10.500.000 st.

HEBY TEGELVERK - SKÖLDBERG & Co
KOMMANDITBOLAG

Telefon: Namnanrop "Heby Tegelverk", Heby

Den bistre kaptenen. (Forts. från sid. 12.)

oss vara välkomna. Sedan höll han en skäggpredikan, som skall kommas ihåg, så länge det finns en man kvar av det regemente han tillhörde:

— Nu kamrater vill jag, att ni skall vara nyktra, ärliga och snygga. Jag vill, att ni skall hyfsa till ert skägg. I det militära livet finns bara tre sorters skägg, mustascher och pipskägg, sådant som jag har; helskägg, som den där gamla kamraten har; samt mustascher, som den där kamraten har.

Han pekade på en ung man med ett par stora preussare.

— Sedan finns det en massa andra sorters skägg, hänglåsa-skägg, garvareskägg, båtsmansskägg och rättarekransar. Alla de där sorterna skall vara i helvete. Så vill jag, att ni skall vara kortklippta, jag tål inte att se några luggar hänga bland ögonen på er. Luggar passar för bondpigor, busar och luder.

Royal med blonda damer och dricker champagne och jazzar, och mig vill du inte se åt en gång. Du har tröttnat på mig.

— Bevis! sade jag med bruten röst.

— Ett helt dussin personer ha sett dig. Du viskade till flickan att du älskade askblont hår.

— Då ger jag upp. Naturligtvis har jag varit där, när tolv personer ha sagt det, men jag vill ge dig ett råd för livet: Om du beställer strykning åt mig så berätta det inte! Du kan bli anklagad för giftmord.

Hon stirrade på mig länge innan hon flämtade fram:

— Du är tokig.

Sedan dess har jag aldrig vågat säga någonting.

Så gick han och granskade, vem som skulle låta klippa sig:

— De, som inte är klippta i morgon, dem klipper jag själv.

Det blev storstädning av hår och skägg den kvällen. Men gamle Prick, som inte varit i lag med kaptenen förr, han lät det långa håret sitta kvar. Vid uppställningen följande morgon såg kaptenen, att Prick hade låtit bli att klippa sig. Kaptenen sade inte ett ord, men han lyfte på Pricks mössa, drog upp en sax ur rockfickan och klippte en bena från pannan till nacken på Prick. Kaptenens ögon glimmade olycksbådande, och så snart Prick kom in, lät han klippa sig.

På manöver var det strängt förbjudet att hämta vatten, utan att det var en befälhavare med. Det var bra, ty därigenom undvek man att grumla källor och brunnar. På kompaniet var det en baron S. som varit i Amerika i många år. Han var son till ett av de dåvarande statsråden. Den unge mannen tyckte förmodligen att han inte hade något att krusa för, och visade vid flera tillfällen, att han gjorde, som han själv fann för gott.

En dag under manöver kommenderades vattenhämtarna fram. Baronens behagade inte ställa upp sig bland de andra, han gick ensam med sin kruka. Kaptenen ropade ett par gånger på baronen, men denne låtsade inte höra utan gick till källan efter vatten. Under tiden gick kaptenen med händerna på ryggen och gnistrande ögon. När baronen kom tillbaka, gick kaptenen honom till mötes. Han sade inte ett ord men gav baronen en så våldsam örfil, att han for långt in i skogen, och vattenkrukan, som han bar, flög högt upp bland trädtopparna. Men inte ett ord sades av någondera. När vi kom hem, anmälde baronen kaptenen, och han fick tre dagars arrest. När han kom ut, gick han direkt fram till baronen, som stod i kompaniet, och sa:

— Jag har fått tre dygns arrest och baron en sjudjåkla bra örfil. Är vi kvitt?

— Ja, kapten?

Från den dagen var baronen som en vanlig beväring och skötte sig väl, och ingen kunde märka på kaptenen, att de varit ovänner.

På en skänemanöver kom vi till en bondgård, törstiga och tröttkörda. Kaptenen gick fram till bonden och frågade om vi mot ersättning fick ta vatten i brunnen. Bonden bad oss dra till ett varmare klimat, gick och satte sig på brunnskaret och sa:

— Faen ska ta den, som tar en droppe vatten.

Kaptenens ögon sprakade, han sade inte ett ord men gick fram och gav bonden en av sina våldsammaste örfilar, så han for in i en björnbärsbuske och svimmade. Vi hurrade för kaptenen, och vi fick dricka oss otörstiga.

Kapten W. var sträng men rättvis, och jag tror, att om han levat till nu, ingen av hans knektar varit ovän med honom. Av de många officerare jag känner var han enligt min uppfattning den bästa.

FALUN

~ Bennströms Limpor ~

Kvinnobasaren i Kairo

Av KARIN JOHANSSON

Skulle ni inte ha lust att gå och se en orientalisk varieté, madame?

Det är mr Simon Salameh, chefen för Cooks resebyrå i Kairo, som riktar till mig denna fråga, då jag en morgon finner mig på hans kontor för att hämta min post. Det är ingalunda första gången han framställer den, men min tid har hittills inte tillåtit mig att ägna ens en tanke åt stadens berömda hundfröjder, och jag har ständigt måst svara nekande, även om jag i sanningens namn får bekänna, att lusten inte saknats. Men i dag ser jag äntligen en ledig kväll vinka, och jag hälsar med glädje mr Salamehs förslag.

Vi intaga en liten förfriskning på "Parisiana", som trots sitt namn verkligen befinnes vara en äkta germansk bierstube av den vanliga typen, rökig, kvalmig, präglad av ölets och tyngdens ande. Inga uppträdande synas till, och min följeslagare försäkrar, att aldrig han heller sett något i den vägen på detta ställe — utom vid enstaka tillfällen, då en gäst eller en kypare varit på tre kvart. Han föreslår i stället "Salle Badea", som lyckligtvis ligger strax intill, och vi betala och lämna Gattas' beprisade eldorado åt sitt öde. Men "Salle Badea" hälsar oss med igenbommade portar och uppklistrade plakat, som meddela, att lokalen stängts kvällen förut, och vi ha alltså ingenting annat att göra än se oss om efter en ny fröjd. Vi rulla bort i mörkret — men efter en stund genom brytes plötsligt natten av ett strålande ljus, och då jag ser mig om, varsnar jag, att vi färdas genom en gata, som jag inte känner igen. En lång gata med upplysta hus, stora skyltfönster — och i varje fönster sitta kvinnor i oerhörd brokiga aftontoaletter.

Vad är detta? frågar jag, vänd till min följeslagare.

Han blir synbart förlägen, och hans röst låter trevande, då han svarar.

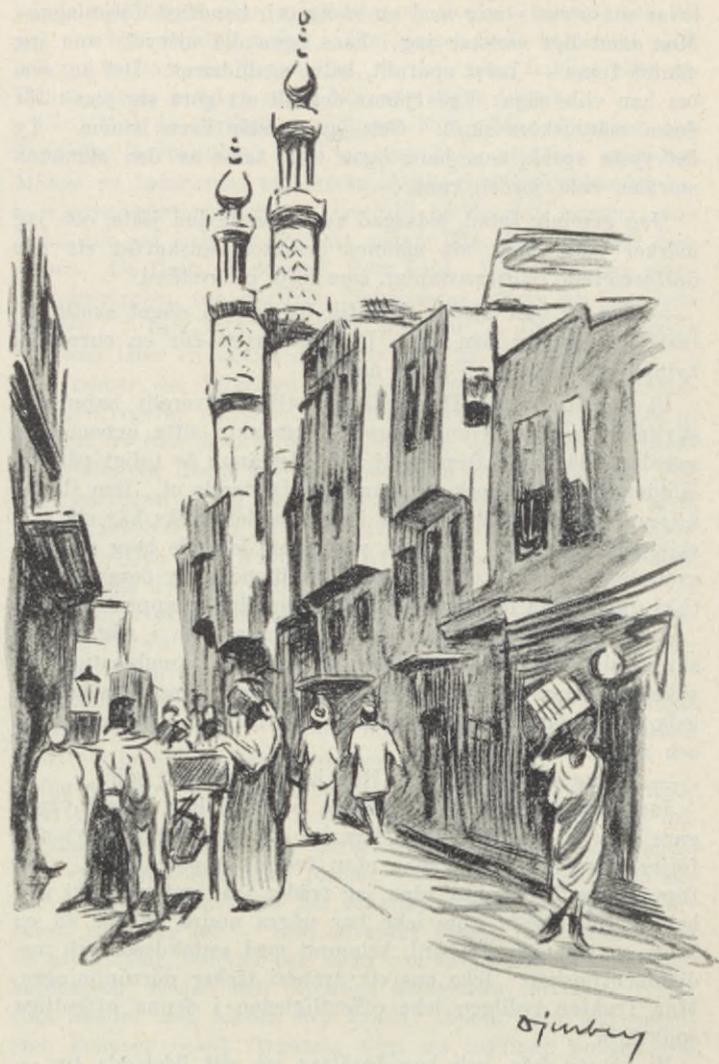
— Jag ber om ursäkt, madame, men jag kunde omöjligt veta, att kusken tänkte ta denna väg. Det är visserligen en genväg, men annars för man inte gärna en dam till den här gatan. Det är kvinnobasaren, som ni ser här, madame.

— Kvinnobasaren?

— Ja, och jag antar, att namnet talar för sig själv, utan vidare förklaringar. Skulle jag tillägga något, ville jag bara säga, att det är en skam för civilisationen och mänskligheten. Det är öppen kvinnohandel, vit slavhandel, som bedrivs här, mitt i hjärtat av Kairo. Egentligen omfattar den smutsiga trafik en helt kvarter med fyra stora gator — Midan-el-Wassaa, Hamman, Charich-elcheich och Haret Darbel-Gir. Den ena utmynnar till och med just vid Sheppards.

— Och myndigheterna gör ingenting åt saken?

Mr Salameh rycker på axlarna.

— Det är inte så gott för myndigheterna, så länge slavjägarna håller sig inom lagens gränser.

— Men hur är det möjligt?

Han småler.

— Det skulle ni nog snart förstå, om ni bara fick tala med offren själva.

Ett infall flyger plötsligt genom mitt huvud.

— Tro ni inte, det skulle låta sig göra? frågar jag.

Han dröjer en stund och betraktar mig forskande.

— Ni menar, att ni skulle gå dit och försöka komma till tals med dem? säger han slutligen.

— Ja, just det menar jag.

Han överlägger länge med sig själv. Därpå svarar han.

— Jag skulle just inte vilja tillråda något dylikt. Åtminstone är det nog säkrast, att ni i så fall har en pålitlig man från ert hotell inom räckhåll. Man vet aldrig, vad som kan hända. Och förresten tror jag inte ni kommer att få många upplysningar. Sådana kvinnor är misstänksamma och tystlätna och älska inte sina lyckligare lottade systrar. Ni förstår säkerligen varför.

Jag förstår, men jag har nu fattat mitt beslut. Och redan nästa morgon talar jag med hotell Bristols direktör om min planerade exkursion. Han ställer sig älskvärt välvillig och

lovat att utrusta mig med en rådig och handfast följeslagare. Men samtidigt varnar jag i hans ögon det uttryck, som jag väntat finna — halvt spefult, halvt medlidsamt. Det är, som om han ville säga: Vad tjänar det till att göra sig omak för dessa människors skull. Och jag förstår även honom. Ty det tysta språk, som hans ögon tala, talas av den allmänna moralen hela jorden runt.

Jag ger mig åstad, ledsagad av en bredaxlad jätte, och jag märker inom kort, att mannen dessutom anskaffat ett par uniformerade poliskonstaplar, som följa på avstånd.

— Det är bäst att ha dem till hands, om något skulle inträffa, urskuldar han sig. Det är farligt för en europeisk kvinna att ge sig in i dessa nästen.

Vi komma in på Haret Darb-el-Gir. Överallt barer och skyltfönster, där kvinnobasarens fresterskor sitta exponerade, samtliga klädda i aftontoalett, fast det ännu är tidigt på förmiddagen. De se dock allt annat än frestande ut. Den slanka linjen, som man sällan möter i Österlandet, tycks här stå särskilt lågt i kurs — de flesta verka som levande berg av kött, groteska, och i dubbel bemärkelse jordbundna, ty deras fantasiskt uppsvallda fortkomstledamöter förtjäna knappast namnet.

I ett fönster upptäcker jag en kvinna, som i någon mån skiljer sig från mängden. Hon är skrudad i kombinations av silkestrikå men har för övrigt inga kläder. Jag försöker inleda ett samtal, men hon betraktar mig hatfullt, spottar åt mig och ropar.

— Packa er här ifrån! Här har ni inte att göra.

Jag räcker henne tjugu piaster, och hon blir genast vänligare stämd. Hon ber mig stiga in, och jag skiekar bort min följeslagare och hörsammar utan tvekan uppmaningen. Det finns ingen direkt dörr utan jag träder från gatan direkt in i hennes lilla kyffe, som icke har några andra möbler än en brits, en stol och ett bord, belamrat med sminkdosor och medikamentflaskor. Icke ens ett draperi täcker dörröppningen. Man fruktar tydligen icke offentligheten i denna offentliga söpkvärld.

Vi börjar tala, och hon berättar om sitt ödelagda liv — lugnt, oförbehållsamt, utan sentimentalitet. Ibland få visserligen hennes ögon ett frånvarande uttryck, som om hon grubblat på en gåta, men redan i nästa stund är det borta. Vad tjänar det till att grubbla! Hon vet, att hon kommit så långt ifrån de andra människornas ljusa värld, att den aldrig mer kan bli hennes — och det är ingenting att göra åt saken.

— Ni undrar, hur jag hamnat i det här eländet. Det är mycket enkelt. Jag hade mitt föräldrahem i en liten by på landet, men liksom de flesta lantflickor ville jag gärna till någon stad. Så kom jag till Kairo och fick plats som tjänstflicka. Det var ett hårt arbete, men det brydde jag mig inte om. Det var jag van vid från barndomen. Hårt arbete hade alltid hört ihop med mitt liv. När jag äntligen blev fri om kvällarna, brukade jag vara så trött, att jag knappt orkade röra mig... Jag bara sjönk ihop och somnade. Det var, som det skulle vara, tyckte jag. Jag tänkte aldrig och var tämligen nöjd med min värld.

Så blev jag bekant med en flicka, som tjänade hos en grannfamilj. Hon tog mig med till en danslokal. Det var underbart. Dans, musik, glada människor — jag hade aldrig drömt om något liknande. Vi gick dit flera gånger, och när min kamrat inte kunde följa med, gick jag ensam.

En kväll kom en dam och började prata med mig. Jag hade lagt märke till henne förut. Hon brukade alltid se på mig så besynnerligt, men hon hade aldrig tilltalat mig förrän nu. Hon undrade, vad jag gjorde, och jag talade om det, för

Sidstrand - filten

Den kommer från Skandinaviens
största och ledande filtfabrik

det var ju ingenting att dölja. Hon slog ihop händerna. "Hur kan en flicka med ert utseende förstöra sin ungdom på det viset!" menade hon. "Det är ni alldeles för vacker till. Jag kan skaffa er en mycket bättre plats. Ni ska få gå fint klädd dagen i ända och slippa att göra något." Det lät ju lockande, och jag blev intresserad. Hon bad mig följa henne hem, och jag gjorde det. Hon bodde i ett fint hus, och allting var så vackert och nytt för mig, att jag aldrig ens drömt maken. Jag bestämde mig med detsamma, slutade min plats och flyttade till henne. Men det dröjde ej länge, förrän jag förstod, vad det var man begärde av mig...

— Ni kunde ju ha dragit er undan, infaller jag, då berätterskan gör ett litet uppehåll.

Hon småler. Bittert, överlägset, medlidsamt.

— Ni anar inte, hur det går till. Ni vet inte, hur man håller fast en flicka, som man en gång fått i sina klor. Först och främst hade den där kvinnan köpt kläder åt mig. Rätt enkla klänningar, som kanske kosta på sin höjd 50 piaster stycket. Men hon debiterade mig två pund för var och en av dem och på så sätt kom jag i stor skuld till henne. Vidare fick jag betala mat och husrum dyrt, när jag inte hade några pengar, skrevs det upp, och skulden växte. En gång i veckan kom hon till mig med ett papper, som jag måste skriva under. Jag kunde nätt och jämnt rita mitt namn någorlunda skapligt, men däremot kunde jag inte läsa skrivet, och jag visste inte, vad det var jag undertecknade. Men det fick jag snart veta. Det var skuldförbindelser, och med dem förstod den eländiga häxan att kuseha mig. En gång försökte jag verkligen bli kvitt henne och hotade med polisen. Då grinade hon försmädligt och sa' bara: "Ja, var så god och gå till polisen, om du tror, att det gör någon nytta". Jag gick, men polisen sa' att jag inte fick ge mig av, förrän jag betalt skulden. I annat fall blev jag häktad — lagen var sådan... I fängelse vill man ju ogärna, och så vände jag tillbaka igen. Nu var jag riktigt i häxans våld — och till sist gick det som det gick. Ni tycker väl, att jag borde ha spjärnat emot och visat mig tapper. Ja, det är lätt att prata, och det är kanske lätt att vara duktig, när man vet, att man har lag och rätt på sin sida. Men när man vet, att lagen inte ger en det minsta skydd — att man står alldeles maktlös — då knäcks man förr eller senare och sjunker ihop. Det är väl just det, som sådant pack bygger på... Nå, jag stannade hos häxan ett år, se'n sålde hon mig, och nu är jag här. Jag kan aldrig bli fri. Min skuld är för stor, och jag får bara fem piaster i veckan till cigaretter. Allt det övriga, som jag förtjänar, lägger "padrone" beslag på. Vad skall jag förresten med frihet?

Ett prospekt

från Hermod's kan
ge Er ett uppslag,
som blir av avgö-
rande betydelse
för Er framtid.

Alla människor skulle bara förakta mig. Jag bryr mig inte om att ha någon annan beröring med yttervärlden än den jag har.

Hon visade mig ett gulgrått kort, försett med hennes namn, födelseår, data, anteckningar och följande tryckta rader: "Carte pour les visites sanitaires d'une fille publique".

Jag frågar, om jag inte kan göra något för henne, och hon rycker på axlarna.

— Jo, ni kan bjuda på ett glas öl. Öl är det bästa jag vet.

Hon får sitt öl, som hon stjälper i sig med nästan hemsk glupskhet. Därefter betraktar hon mig åter halvt fientligt, som om hon redan ångrade sin förtrolighet, och säger vresigt.

— Nu kan ni gå.

Jag fortsätter min vandring, följd av glåpord från uppretade kvinnor och halvilda ungar. Ty hela kvarteret krälar av barn, som få växa upp på gatan utan ans och vård. Sorlet omkring mig växer, och även enstaka projektiler börja vina, men jag försöker verka oberörd. En del av de damer, som jag tilltalar, svara mig hästskt och hänfullt, men de flesta slunga ut grova tillmälen eller skrika hysteriskt. Några försäkra, att de trivas förträffligt, fast de tydligen få arbeta hårt, när de icke paradera i fönstren. Till höger och vänster skymtar jag halvnakna gestalter — iförda blott ett par benkläder — som ligga och skura sina eländiga kyffen. En av dem ser en liten smula mindre hatfull ut än de övriga, och jag lyckas komma till tals med henne i hennes lilla krypin efter en handtrykning på tjugu piaster. Jag får veta, att hon heter Victorine och är från Picardie i Frankrike. Hennes far var advokat, och hon var hans enda barn. Vid aderton års ålder hade hon blivit förlovad med en präktig man, och framtiden tedde sig solljus — hon visste inte själv, hur lycklig hon var. Men innan hon gifte sig, ville fadern, att hon skulle se litet av världen och tog henne med sig till Egypten. I Kairo träffade hon en ung egyptier. Han var vacker, fin, nobel, hon förälskade sig i honom, och han försäkrade, att han älskat henne redan vid första anblicken. Sedan hon återvänt till Frankrike, växlade de många brev, och slutligen skrev han, att han inte kunde leva utan henne. Han besvor henne att komma till Egypten och gifta sig med honom, men samtidigt bad han henne att inte nämna något för sina föräldrar, då han misstänkte, att de skulle lägga sig emot giftermålet. Så rymde den dåraktiga Victorine till Kairo, och hennes älskade tog emot henne och förde henne till ett vackert hus. Han sade det var hans hem, men hon förstod snart, att han ljugit. Det var i ett av den vita slavhandels kvinnohus hon hamnat, och inom kort avslöjade den noble egyptiern sin rätta natur. Det blev den vanliga historien. Han presenterade henne en räkning, hon

kunde inte betala utan måste stanna, skulden ökades, och till sist var hon ohjälpligt fast. Tre gånger hade hon varit såld, och nu kvittade det henne lika, om hon blev friköpt eller ej. Hennes heder kunde i varje fall inte köpas tillbaka.

— Kairo är förfärligt, tillägger hon. Man förnekar nog den vita slavhandeln, men jag vet bäst, att den existerar. Många av basarernas affärsmän syssla med kvinnohandel bakom myndigheternas rygg. Överallt ha de sina agenter, som locka till sig kvinnor för att sedan låta dem spårlöst försvinna. De flesta skiekas till Port Said. Där finns den stora huvudcentralen, och därifrån distribueras offren ut över hela världen... Tala inte om lagen, madame... Denna utmärkta lag, som låter en skuldsedel gälla mer än ett människoliv... Vad tjänar det förresten till med lagar, så länge penninghungen regerar världen... Ni undrar väl, hur jag kan stå ut med ett liv som detta? Ja, det har jag många gånger frågat mig själv, och ibland har jag tänkt göra slut på eländet. Jag har visserligen aldrig så mycket pengar, så att jag kan köpa mig en revolver eller en dosis gift... Men jag har ju alltid Nilen... Och ändå lever jag. Är det inte underligt, madame, att det usla livet kan vara en så kärt!

Hon tiger en stund och lyssnar till larmet utanför, som under tiden blivit allt mer högröstat och hotfullt. Därpå fortsätter hon hastigt:

— Men nu måste ni skynda er, madame, om ni vill komma helskinnad härifrån. Ni vet nog inte, vad ni inlätit er på. Hela kvarteret tycks ha råkat i uppror.

Jag springer ut. Gatan myllrar nu av folk — fortfarande mest kvinnor och barn — som skoeka sig omkring mig och försöka spärra min väg, skränande, spottande, skymfande. Icke ens min följeslagare förmår bryta igenom den vilda hopen. En grönsakskärra har stannat utanför ett hus i närheten, och man tar — med suveränt förakt för äganderätten — jordgubbar, tomater och lökar och börjar ett allmänt bombardemang, medan den olycklige månglaren förtvivlat lyfter sina händer mot himlen och åkallar Allah. En och annan sten kommer också flygande, men nu ingriper polisen och skingrar folkmassan. Inom ett par minuter är jag fri, och en halvtimme senare har jag åter uppnått hotell Bristol. Det förefaller mig, som om jag återvänt från en tre timmars vistelse i Inferno.

Detta Inferno, som människorna själva skapat.

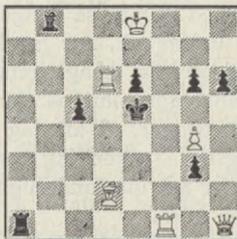

"Packa er härifrån..."

Schackspalten

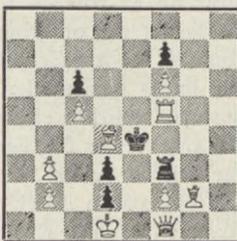
Red. av E. Lundin.

PROBLEM n:r 9.
L. Salkind.

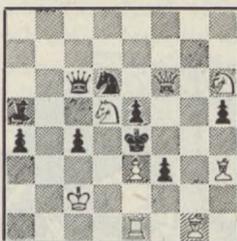
Matt i två drag.

PROBLEM n:r 10.
E. Tanner.

Matt i två drag.

PROBLEM n:r 11.
L. Sonnenschein.

Matt i två drag.

*

Lösningar.

Studie n:r 5: 1. e7, Te6. 2. e7, The6.
3. Sd6!!, T×d6†. 4. Ke4, el. e4, Te6
(e6)†. 5. Kd5 och vit får remi med
e8, e1, e8D.

Problem n:r 7: 1. Sd7. En 1:a pris-
tagare.

Problem n:r 8: 1. Tb4!

Ståhlberg
försvarade mästerskapet.

G. Ståhlberg.

Under tiden 18—27 maj har en turnering om svenska mästerskapet utkämpats i Stockholm. Resultatet blev att titelförsvararen G. Ståhlberg hemförde första pris och därmed också mästartiteln för ännu ett år framåt. Tävlingen anses vara den hårdaste och jämnaste, som någonsin spelats i Sverige. Slutställningen blev: Ståhlberg 6, Bergkvist och Spielmann vardera 5½, Lundin 5, Stoltz 4½ och Danielsson 3½ poäng.

Efterföljande parti spelades i andra rondan. Sverigemästaren råkar redan i spelöppningen illa ut mot den österrikiske stormästaren Spielmann, som för närvarande vistas i vårt land och genom återbud från en svensk mästare blivit i tillfälle att delta i turneringen, ehuru givetvis "utom tävlan" om mästartiteln.

Franskt parti.

Spielmann.	Ståhlberg.
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Sb1—c3	Sg8—f6
4. e4—e5	Sf6—d7
5. Sc3—e2	

En angreppsfortsättning, som Spielmann med förkärlek använder, trots att den enligt gällande teori ej anses bereda svart några svårigheter. Anmärknings-

värt är att en sådan kännare av Franskt parti som Ståhlberg, låter så grundligt överrumpla sig som i detta parti.

5. — —	e7—e5
6. c2—c3	f7—f6

Lägger grunden till förlusten. Riktigt är 6. —, Se6 åtföljt av Db6 och först därefter f7—f6.

7. Se2—f4	Dd8—e7
8. Lf1—d3	f6×e5
9. d4×e5	De7—f7
10. Sg1—f3	Lf8—e7
11. h2—h4!	Sb8—c6
12. Sf3—g5	Le7×g5
13. h4×g5	Sd7—f8
14. g5—g6	

Svart har redan ett hopplöst spel. Det är intressant att se, hur exakt Spielmann genomför angreppet.

14. — —	Df7—e7
15. g6×h7	De7×e5†
16. Ke1—f1	Lc8—d7
17. Sf4—h5!	De5—d6

Det hotade damvinst genom Lf4.

18. Le1—g5	Sc6—e7
19. Sh5×g7†	Ke8—d8
20. Lg5—f6	Kd8—c7
21. Sg7—e8†	Ta8×e8
22. Lf6×h8	Sf8—g6
23. Lh8—g7	Sg6—h8
24. Dd1—h5	

Det enda damdraget i partiet är genast avgörande. Det hotar inte endast Le5, utan även D×e8 jämte L×h8. Svart gav upp.

*

Pristävlan.

Dagens problem (n:r 9—11) ha i en problemturnering erhållit första resp. andra och tredje pris. Nu har emellertid den lilla malören inträffat, att schackred. råkat blanda om problemen och därför ser sig nödsakad att be de ärade läsarna om benägen hjälp för att få rätt ordningsföljd. Förstapristagaren blir naturligtvis n:r 9, andra n:r 10 och tredje n:r 11. Förutsättningen för att detta skall lyckas är att man har samma uppfattning om problemens skönhetsvärden och övriga förtjänster som problemturneringens domare. Så enkelt är det! Lönen för det helt säkert nöjsamma besväret blir tre pris i form av schacklitteratur. Lösningar sändas till Tidskrift för Schack, Alströmergatan 32, Stockholm, senast den 15 juli 1939.

PATIENTERNAS SPALT

Brev från Blommenhov.

En trevlig majkväll hade vi för en tid sedan anordnat på Blommenhofs sanatorium. Vi som ligga på sanatorium, behöva i de flesta fall lite uppmuntran och förströelse. Vi ha ju tidigare haft en del nöjeställningar med omväxlande program, som utförts av välmående musikkapell, teatersällskap, sångkörer och dylikt.

Den trevliga majkväll, som vi själva hade anordnat, bestod i frågesport eller intelligenstävlan som det ju även kallas. I denna intelligenstävlan var nästan alla patienter, personal, vaktmästaren och syster närvarande och deltagare. Vi var tjugofyra, som genom lottdragning placerades i två lag, ett A-lag och ett B-lag. Nöjeskommitténs ordf. hälsades de närvarande välkomna. Därpå blev det allsång, som leddes av en "kurre" av patienterna, föreställande Sveriges mest populära sångledare, Sven Lilja. Efter sången placerades A- och B-lagen på sina respektive platser, tolv i varje lag. Så var det tid att börja tävlingen.

Tävlingsledaren uppträdde och höll ett tal vari han även omtalade reglerna. Frågornas antal var 48, två till varje deltagare, och sex litet svårare frågor, tre till varje lag vilka vem som helst fick besvara. Tiden för frågornas besvarande anslogs efter deras beskaffenhet.

Första frågan, alltså en utomstående fråga, ställdes till båda lagen gemensamt, den lydde: Är det någon som vet när det blir evig fred. Intet svar hördes, då förklarade tävlingsleda-

ren, att evig fred blir när "Francos änka sitter vid Chamberlains dödsbädd och talar om att Hitler blivit skjuten på Mussolinis begravning". Efter denna inledning började tävlingens första rond. A-lagets första fråga "föll i god jord", som man brukar säga, ty den blev obesvarad. Så blev det B-lagets tur, dess första fråga besvarades rätt och utan dröjsmål, den lydde: "Åt vilket håll är månens rundning när det är nedan?" Åt vänster blev det rätta svaret. Vi kan än i dag se den person, som fick denna fråga: "Vad är en kyss". Först såg han ut som ett levande frågetecken. En annan patient visste inte, var P. A. Hansson hette för femton år sen. Men allt skämt åsido! Vi kan ju tala om att tävlingens båda ronder förgick under munterhet och humor; skrattsalvor och hejarop ekade igenom korridorerna. B-laget vann med 6 mot 5. Varefter allsång åter ekade i ett livligt tempo, varvid syster ackompanjerade på piano. Därefter bjöds på en del förfriskningar, som bestod i saft, kakor o. d. och som ytterligare höjde stämningen. Ja, man kan gott säga, att det hela blev som en liten fest för vilken vi till stor del har vår sjuksyster att tacka.

I detta sammanhang må även nämnas att vår syster många gånger tidigare visat intresse, samt nedlagt mycket arbete för att på bästa sätt roa patienterna på Blommenhov.

Men tiden var nu inne för vila och var och en drog sig glad och nöjd tillbaka till sin sal. Det var en både trevlig och uppfriskande afton.

Kem.

"VI och NI"

"vi och ni:s" vårnummer har utkommit med ett som vanligt omväxlande och värdefullt innehåll.

Bland de läsvärda och rikt illustrerade bidragen märkes en skildring av "Harriet Löwenhjelm som människa och konstnärinna", nedskrivna av fru Elsa Björkman-Goldschmidt, en litteraturkrönika, behandlande "läkarromanerna", av med. lic. Sigurd Holmberg och en välskriven artikel om "Lyckan och de lidande" av teol. lic. Hjalmar Brenel.

Överläkare Helge Dahlstedt — tidningen flitigaste och mest intresserade medarbetare — bidrar med en sympatisk berättelse från Norrland, "Synd", samt en artikel om bostadsproblemet i anslutning till Lubbe Nordströms omdiskuterade bok i denna fråga. Författaren Ivar Lo-Johansson har av samma bok inspirerats till en artikel, vari han förordar jämväl en undersökning av vår omskrutna s. k. kulturella standard.

Bland medarbetarna märkas vidare Jarl Hemmer, doc. Gunnar von Bahr och syster Lis Lagererantz. Den trevliga tidsskriften kan erhållas mot 1: — kr. från Redaktionen, Österås Nettobehållningen går till en fond för behövande patienter vid Österåsens sanatorium.

150 kontorsflickor tuberkulosundersöktes i fjol.
"Vad som för närvarande är aktuellt inom vår förening är bl. a. den tuberkulosundersökning av kvinnliga kontorister under 35 år, som vi redan förra året togo initiativet till och började med, och som i höst fortsätter", meddelar Kvinnliga Kontoristföreningens ordförande, fröken Edith Lindblom i en intervju i "Säningsmannen". "150 flickor läkarundersöktes i fjol och vi beräkna att sammanlagda summan undersökta i höst skall bli 2,000. Var och en behöver inte betala mer än 2:50, d. v. s. vad röntgenplåten kostar. Genom det stillasittande yrket och den ytterst begränsade vistelsen ute i friska luften äro kontoristerna mycket utsatta för den förödande lungosten."

Tryckeri A.-B. Federativ

KLARA VÄSTRA KYRKO GATA 17

Telefoner: Faktorskontoret 10 98 12

Kassakontoret 11 35 14

Kartboken

av
Gustav Sandgren

Auktionsutroparen snöt sig ljudligt och återupptog därefter utropandet, ehuru det bara var några småsaker kvar.

— Här har vi till exempel en stor kartbok, ropade han, det är en s. k. atlas, och den är stor som skivan på ett sybord. Vad ger vi för denna präktiga bok med styva pärmar?

— Fem kronor! skrek en röst, nervös av iver, från folkhopens bortersta led.

Allas ögon vändes ditåt. Vad var det för en tok, som bjöd så högt på något som han kunnat få för sjuttiofem öre? Ett sus och ett leende gick genom hopen, då de såg budgivaren. Det var snickaren Linus, han stod där och körde fram sitt storörade lilla gubbhuvud, röd i ansiktet av uppmärksamhet men ännu mera av en inre upprördhet, som de andra inte kunde förstå.

— Fem kronor bjudet, ett rejält bud, var det nån mera? Inte, första, andra, tredje... Snickare Linus, boken är din.

Linus klev fram, betalade boken och tog den med varsamma händer. Den var så stor, att den lilla gestalten försvann bakom den. Utroparen fortsatte, uppmärksamheten avvändes från den lille mannen med den stora boken, och Linus kunde i ro linda kartboken i en säck och sparka iväg hemåt på stålsparken över vägens isgata. Hans hjärta klappade och sjöd. Han hade den. Han hade lyckats i sitt uppsåt.

Ända sen han hörde, att det skulle bli auktion efter skolläraren, hade hans tanke sysslat med den stora kartboken, som han ett par gånger sett inne hos skollärarn, när han varit hos honom med ett par hyllor han gjort. Han hade sparat pengar, ända till trettio kronor hade han tänkt gå för att bli ägare av kartboken. Ty det var en fin kartbok, omsorgsfullt tryckt i Tyskland, och den hade säkert på sin tid varit ganska dyr.

Folk skrattade åt Linus och hans geografiska mani. En liten, intorkad ungarls-gubbe, händig i yrket visserligen, var han inte den som kunde ge värdighet åt sitt livs mani, som var att resa.

Linus var en världsfarare, som aldrig varit utanför sockengränserna. Ända sen sin tidigaste ungdom hade han samlat för att resa ut, långt, förskräckligt långt, men alltid hade något kommit i vägen, så resan aldrig blivit av. Det var så mycket att ta hänsyn till, och han saknade all lust för äventyrligheter, han skulle ha allting klart först, innan han reste. Tillräckligt med pengar måste han ju ha för att inte falla ett annat lands befolkning till last, och det var inte så gott att få tag i pengar för en vanlig snickare. Så måste han ha ett eget ställe att vända tillbaka till utifall det skulle gå galel därute, eller när pengarna tog slut. Så måste allt vara lugnt i de politiska förhållandena i världen, så man inte kom in i en revolution och blev skjuten av misstag eller fick sitta bortglömd i något fängelse. Och mycket, mycket annat måste ordnas, innan man kunde ge sig iväg. — Och så hade Linus fått stanna. Det var nog så att han förskräcktes att ta det avgörande steget, måhända var drömmarna om resorna nog för honom, fast han inte öppet ville erkänna det för sig själv. Därför förberedde han sig fortfarande för sin resa ut trots sina nära sextio år, och vem som frågade kunde få nöjaktiga besked om när han ansåg sig kunna vara klar med det sista.

Annars reste han med tillhjälp av sina kartor om kvällarna, när arbetet var slut och maten äten och sängen bäddad. Då hade han sin högtidsstund, ostörd, lycklig, lämnande sin fantasi fria tyglar över hav och öknar, djungler och floder.

När han kom hem med den nya kartboken, måste han genast

sätta sig till med den, lycklig som en skolpojke. Han hade bara haft en vanlig liten skolatlas förut. Men den nya, det var annat det. Skollärarn hade varit en lärd man, en kunnig man med intressen. Linus slog upp boken på måfå, en blå sida med djupblåare fläckar, det var Oceanien med Australien, ett halvklot av nästan bara vatten. Han blev sittande och stirrade ned i det blå. Rummet blev blått omkring honom, med svindlande fart kom söderhavets atoller rusande upp emot honom med palmsus och bränningsdån alldeles som det stod i böckerna. Ty på Linus egenhändigt förfärdigade bokhylla stod det bara reseskildringar. Det hörde till hans förberedelser att vara väl bekant med de land han tänkte resa till, så han köpte undan för undan de dyra böckerna och läste dem många gånger. Han kände hela jorden på det viset och behövde bara en karta för att trola sig vart han ville.

Han vände ett av de styva, stora bladen igen. Nu kom han från skyn som en örn och sänkte sig över Asiens vilda inland innanför Himalajas på kartan nästan svarta jätteberg, följde indiska gränsen, kom in i Kina och följde en flod mot havet. Hur väl han kände Kina, Linus, fast han bara var snickare i Limsåker. Utan minsta osäkerhet hyr han en av de där konstiga båtarna, som de snedögda använder och seglar mot havet, insupande det uråldriga Kinas alla dofter och syner. Strax nere vid kusten ångrar han sig och beger sig med kamel genom öknen Gobi, uppåt norr. Nu är han i Sibirien, där kan man också ta sig fram, utefter Jenisej ända ut till Ishavet, och sedan är det bäst att ge sig ut till Nordpolen. Det vore allt en bedrift det. Kartan har bara några fattiga spår i det vita däruppe, det är Nansen med "Fram" och Peary som slagit kana där, innan atlasen trycktes. Linus pekar med fingret och ler lyckligt. Så långt norrut har bestämt ingen snickare från Limsåker förr varit.

Det kom något nervösare, hetsigare över Linus sedan han fått den nya kartboken. Jorden kom honom närmare från dessa väldiga blad, och han reste med dess tillhjälp så ofta han kom åt, även under arbetspauserna, vilket inte hänt honom förr. Nu skulle han i alla fall göra allvar av att komma ut, han måste medan det ännu var tid. Detta Limsåker var verkligen ingenting för en forskningsresande som han, han kände socknen utan och innan och hade varit uppe på alla dess bergknallar, av vilka ingen var högre än fyrtio meter över havet. Han föraktade dessa bergknallar och jämförde dem med Anderna — se det, det var berg det. Och öknar, fanns det inga i hela landskapet. Nej, han måste iväg, innan det blev försent, ehuru han föralldel hade sina krafter gott i behåll ännu.

Om det inte varit för språket, se. Det var sista och bästa ursäkten för resan, som fortfarande aldrig blev av. Linus kunde inte ett ord utländska, han hade inte sinne för språk.

— De bara driver skoj med en, om man kommer ut och ingenting förstår, menade han, när den saken kom på tal. De kan ju skälla ut en alldeles fullkomligt, utan att man förstår ett dugg, om man kommer i fängelse, hur ska det då gå, när man inte förstår, vad domarna säger? Nej, språk måste man kunna, innan man reser ut, och om jag bara hade haft tid...

— Du kommer nog aldrig iväg, Linus, sade åhörarna sarkastiskt.

— Det skall jag låta er se, svarade han tvärsäkert. Men varje resa kräver en omsorgsfull förberedelse, för i främmande land är det ingen som tar hand om en, där måste en reda sig själv, om man kommer i fängelse.

Linus hade liksom en fix idé, om de utländska fängelserna.

Han trodde, att bara man kom över det egna landets gränser, så hade man alla chanser att bli häktad och satt i fängelse och bortglömd. Linus ville inte sitta i fängelse, det var hans värsta skräckdröm. På det sättet var det säkrare att resa med hjälp av en kartbok, för då kunde man gå och lägga sig i sin egen säng och slippa vakna upp i någon rövarhåla eller något statsfängelse, misstänkt för spioneri.

Så satt Linus i de kalla, stjärnklara vinternätterna och flydde, med hjälp av en nött kartbok i stort format, från det mörka lilla landet, där han blivit född. Det hade kanske inte blivit vad han tänkt sig av hans liv, det hade på något sätt torkat ihop, men han redde sig i alla fall så gott han kunde. Han hade inte haft råd att gifta sig för att han måste ha pengar till sin resa, och till slut hade han köpt stugan för de pengar han först skrapat samman, för att han skulle ha något fast att återvända till från främmande land. Nu hade han åter en sparad slant, och han lade ören på ören så ofta han kunde, för nu skulle det i alla fall bli av. Han visste nog, att de skrattade åt honom i socknen, men han skulle visa dem han! Till slut, efter ett helt livs förödmjukelse skulle han få tillfälle att bevisa, att klokheden i alla fall är bättre än det ungdomliga hafset, som visserligen kunde föra en ut i världen, men utan plan och reda.

Det var nämligen så, att socknen hade fått hem en verklig resande, en viss ung glop, som hette Emil Andersson. Denne Emil hade rymt från en båt i Amerika, och sedan varit både här och där, även uppe vid nordpolen i en valfångare. Det var inte utan, att Emil Andersson brydde Linus en smula, när han tänkte på den ynglingen. Folk var också så lite finkänsliga, de kunde komma och säga:

— Emil, han gav sig bara iväg han, inte behövde han ha det så väl ordnat som du, Linus. Och han har vatt både i Amerika och på Grönland.

— Äsch, sade Linus bara föraktfullt. Han har inget reda på. Fråga honom hur det ser ut i Sydamerika eller i Afrika, och vad vet han? Inget, inte det bittersta. Nej, vänta tills jag kommer hem från min resa, jag har reda på mig jag...

Den nya kartboken blev kanske för stark för Linus. Han

(Forts. å sid. 32.)

Gör Annat

Sanatorieblomster

Sommarens rika flora slår i detta nu ut över allt i landet. Den välsignade vår- och sommarsolen framlockar de fagraste blomster ur jordens mull till fröjd för våra sinnen. Men denna underbara sol inspirerar icke blott de förgängliga örter, som blomma vid vår fot, den förstår tydligen att frambringa blommor även av annat slag.

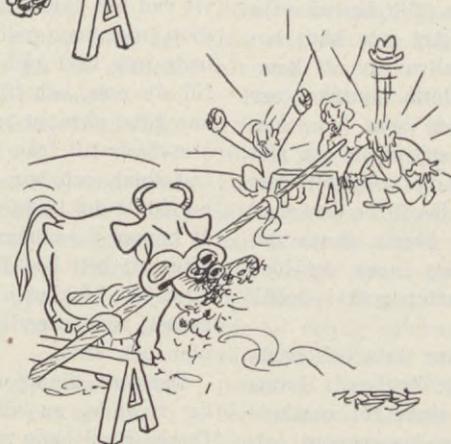
Orupssippan

heter en sådan blomma, som hamnat på vårt skrivbord. Det är patienterna på Orups sanatorium, som givit sin tidning detta poetiska namn. En mycket flott tidning förresten. Utom att den ståtår med så förnämliga medarbetare som Anders Österling, Gabriel Jönsson och Waldemar Hammenhög tycks dess redaktör vara lika konstnärligt som spirituellt benädd. Det dagliga livet på sanatoriet beskrives sålunda livfullt i ord och bild — lustiga verser och charmanta teckningar. Alltsammans respektlöst och roligt.

Från Småland

närmare bestämt från Målilla Sanatorium når oss ett annat sanatorieblomster, tidningen "Moliljan". Denna utmärkta publikation har försetts med en anmälan, vari förklaras, att "en sanatorietidning har kvalitet, om den verkligen är en sanatorietidning. Och därmed mena vi en sådan, som ger åtminstone något av eller om patienterna och om livet på sanatoriet". Häri kan man utan tvivel instämma, och nog är "Moliljan" — såväl som Orupssippan — i dessa avseenden en verklig sanatorietidning.

Även "Moliljan" är rikt illustrerad, bl. a. med en mängd trevliga och instruktiva fotografier från Målilla sanatorium. Det är en av läkarna, d:r S. Wijkström, som skött kameran och detta på ett sätt, som gör en övertygad om, att d:r Wijkström — om han inte blivit läkare — med framgång kunde ha etablerat sig som pressfotograf. Bara de bilderna äro värda de 60 öre — ett verkligt billigt pris! — som tidningen kostar.

En myckenhet poesi

prydes f. ö. upp sidorna i denna trevliga sanatorietidning. Där är dikter till solen och kärleken och framförallt våren. Riktiga äkta värdikter, sådana som man numera sällan får läsa i vår alltmera prosaiskt betonade tidningspress. Här är dikter sådana som "Våren kommer till M. S." (Målilla förstås!), "Min juni-kväll" och "Tankar en mänskenskäll".

Sålunda fattas vare sig naturlyrik eller svärmiska ackord. Redaktören för "Moliljan" måtte väl vara alla skalders idealredaktör.

Slutligen

är anekdotavdelningen även väl tillgodosedd. Följande "bit" låna vi som avslutning på den här sidan:

— Hur tycker Johansson det är att vara på sanatorium?

— Jo tack, får en bara vara fresker ä' de' rätt så bra.

Juan.

Midsommarkorsordet.

(Se sid. 31.)

Lösningar till "Midsommarkorsordet" skola vara oss tillhanda senast före den 1 aug. För den först öppnade rätta lösningen betalas 10 kr. Andra pris 5 kr. Pristagarnes namn offentliggöres i aug-numret.

Lösning till korsord n:r 4.

Vågrät.

1. Bildhuggarkonst. 12. Övertro. 13. Otta. 15. Mat. 16. Zulu. 17. Trio. 19. Svit. 20. Te. 22. Breda. 25. OP. 26. Mu. 27. An. 29. Äre. 30. AK. 31. Ho. 32. Ära. 34. Om 36. Or. 37. Røj. 38. Loggbok. 39. Lövverk. 40. Spa. 41. Ed. 43. Mi. 44. Obs. 45. Da. 46. Il. 47. Bly. 49. Di. 51. As. 52. Os. 53. Sovra. 55. Rt. 56. Lage. 57. Vrak. 59. Aros. 60. Blå. 62. Tage. 63. Durabel. 67. Elektromotorisk.

Lodrät.

1. Blottsmålsdomare. 2. Lätt. 3. Ho. 4. Uv. 5. Gem. 6. Garvera. 7. Att. 8. Rr. 9. Ko. 10. Njut. 11. Tjuvpojksstreck. 14. Area. 16. Zink. 18. Ob. 19. SA. 21. Europas. 23. Rå. 24. De. 25. Ohörbar. 28. Nobel. 30. Arvid. 33. Aga. 35. Mod. 36. Oöm. 37. Reo. 42. Älvslam. 46. Idas. 47. Bo. 48. Yr. 50. Inåt. 53. Se. 54. Av. 56. Loge. 58. Kali. 60. Bro. 61. Åbo. 63. Dt. 64. Ur. 65. Et. 66. Lo.

Pristagare blev John Larsson, Orups sanatoriet, avd. 4, H ö ö r, som får femman på posten.

Den oödmärktige torparen

Av Erhard Bäckström

Ångaren låg ännu och lossade, och kaptenen och hans vän, som följde med på resan, hade tagit tåget och åkt ett par mil inåt land bara för ro skull och för att se sig omkring. Gutte, kaptенens stora präktiga Sankt-Bernhardshund, var med dem.

De hade stigit av vid järnvägsstationen och fortsatte nu landsvägen framåt mot den gamla gästgivaregården, som låg en kvartsmil därifrån. Som de nu vandrade, hade de på vänster hand en idyllisk vik av Mälaren och på höger en stor sandås. Gutte sprang som han brukade en bit före och letade efter något ätbart.

Då hördes plötsligt skrik och tjut uppe från åsen. Så klämde Gutte i med sina skall, och så ljöd det bara barnskrik. Kaptenen och hans vän skyndade vägen uppför. Det låg en liten stuga däruppe. Ute på backen stod en karl med ett halvt skärbräde i handen. Den andra halvan hade fallit till marken bredvid Gutte, som låg där flämtande med glasartade ögon.

— Se, ropade torparen och pekade mot en glugg i den lilla uthuslängan. Han tog mina kaniner. Jag har haft dem bara en månad. Barnen har haft så roligt åt dem. Han bet huvudet av dem bägge två.

Kaptenen ägnade emellertid föga tanke åt kaninerna. För honom var det Gutte, det gällde.

— Slog ni honom verkligen i huvudet med skärbrädan, frågade han.

— Jag tog, vad jag hade, svarade mannen förklarande. Sådana där ska man inte ha lösa, tillfogade han med en hätsk blick på Gutte.

— Nå, vad den saken gäller, svarade kaptenen, så kunde väl ni ha haft kaninerna instängda. Den där brädan kan väl vilken hund som helst komma över. Har ni en hink vatten att slå över hunden, så vi kan få liv i honom igen?

Man fick fram vatten, och torparen gick där och tittade på de döda kaninerna och på hunden.

— Det var blå bäver, suckade han. Jag har gett sex kronor för dem.

— Nå, pengarna, återtog kaptenen. Den saken kan väl klaras.

— Ja, pengarna, genmålde torparen vresigt. Det är väl inte bara pengarna, det gäller. Nej, en sådan hund skulle stängas in. Han skulle få vara, där kaninerna har varit, och så skulle han få svälta ihjäl. Då fick han allt känna på.

— Det där menar ni inte, sa kaptenen. Var det sex kronor ni skulle ha?

— Jo, det menar jag, vidhöll torparen. Han skulle stängas

in och inte få någon mat. Då skulle han lära sig att inte gå på kaniner.

Gutte hade nu kvieknat till och kommit på benen igen. Kaptenen lämnade torparen en tia, de fyra kronorna skulle vara för sveda och värk, som han uttryckte det, och så gick man.

— Att folk alltid ska ta så stora ord i mun, yttrade kaptenen efter en stund. Sätta in min Gutte och låta honom svälta ihjäl!

— Han kanske verkligen menade det, svarade vännen. Han såg arg och lömsk nog ut för att vilja göra det.

— Ja, i första ögonblicket, medgav kaptenen. Han skulle kanske rent av stänga in honom en dag, men på den andra skulle han börja ge honom mat. Fick han behålla honom längre, skulle han göra hunden till sin vän. Människan är nog inte värre.

Så talade man inte mer om saken, men när man på återvägen passerade platsen för uppträdet, fick kaptenen en befängd idé.

— Nu går jag upp till karln med Gutte, sa' han. Han får stänga in honom, så får vi se, hur han bär sig åt. Om fyra dar far vi ut igen och hämtar honom. Det kan bli ett säreget experiment.

— Du är inte klok, svarade vännen, men han följde i alla fall med upp på åsen.

Torparen såg lika uppretad ut som för någon timme sedan. Uppslaget att stänga in hunden tilltalade honom inte nämnvärt, fast det var han själv, som hade hittat på det. Emellertid tog han emot Gutte och stängde in honom, utan att kaptenen behövde tigga honom mycket om det.

Två dagar senare var lossningen klar, och man skulle just börja med stuvningen av lasten, då det kom telegram från rederiet med nya order. Ångaren skulle omedelbart gå norr-över och lasta trä.

Den hastiga avfärden åstadkom ganska stor villervalla. Gutte kom man inte ihåg, förrän man var ute på Bottenhavet, och då var det så dags. Kaptenen tog ett halvt löfte av sin vän, att denne skulle fara ner och ta rätt på hunden, när han väl kom hem igen. Detta glömde vännen sedan bort. För övrigt tog kaptenen saken mycket lugnt, säker som han var på att det inte gick någon nöd på Gutte. Det blev kanske bara lite bråk, när han kom en gång och ville ha honom tillbaka.

Det dröjde nu hela två år, innan kaptenen nästa gång kom till de trakter, där han hade lämnat sin hund. Så snart han kunde, satte han sig emellertid på tåget och hastade ut till den lilla järnvägsstationen. Han var ensam denna gång, och ju närmare han kom, dess ivrigare blev han. Han undrade mycket över, vad torparen skulle sätta upp för min, och framför allt undrade han, hur Gutte skulle bete sig. Han kanske rent av skulle möta honom på vägen, tänkte han.

Men kaptenen mötte ingen Gutte. Han kom upp till stugan på åsen. Där såg han ingen annan förändring än den, att kaninbåset hade fått galler och att där fanns fullt på med kaniner.

Klockan var tolv på dagen, och torparen satt just och åt sin sill och potatis. Det hade han för övrigt gjort för två år sedan också, då Gutte kom och ställde till oväsen. De första månaderna efter det att Gutte hade blivit lämnad där, hade han ofta tänkt över och läst på, vad han skulle säga, om kaptenen kom tillbaka. Nu hade han nästan glömt bort hela historien, men i detsamma som han fick se kaptenen, stod alltsammans klart för honom igen.

— Jag skulle se till min hund, yttrade kaptenen, när han kom in. Var håller Gutte hus nu för tiden?

— Herrns hund, upprepade torparen. Han är död. Det är längesedan nu.

— Är han död, utropade kaptenen häpen. Vad dog han då av?

— Av svält, förstås, svarade torparen och fällde kniven i knät, beredande sig till sitt föredrag. Det tog rundlig tid, fortsatte han. De första dagarna tjöt han och skällde och kravade på dörren. Värst var han den tredje, men sedan började han lugna sig så småningom. Vi täljde ur ett litet hål i överkanten, så att vi kunde se in till honom. Då låg han mest

Stockholms Stads Sparbank

Grundad 1821

Adr.: Fredsgatan 9 - Stockholm

Tel. Namnanrop

stilla och gnällde. Sån blev han matt och mager. På tredje veckan dog han. Då grävde vi ner honom där borta under åsen.

Kaptenen varken svor eller stampade. Han hade ingen lust att förgripa sig på vare sig torparen eller hans barn. Han ville inte heller göra anmälan för djurplågeri. Felet var kanske mest av allt hans eget.

— Var ligger han någonstans, frågade han stilla.

Torparen gick med ut ur stugan och pekade nedmot stranden av viken.

— Där nere är det, sa han. Han ligger djupt ner, så det lönar sig knappast att gräva. Barnen satte upp ett litet träkors, men det är visst nerfallet nu.

Då gick kaptenen med tunga steg tillbaka mot stationen igen. Väl nedkommen till planteringen, som omgav stationshuset, såg han en stor Sankt-Bernhardshund ligga där i gräset och dása. Han var snarlik Gutte. Så skulle Gutte säkert ha sett ut, ifall han hade levat, tänkte han vemodigt.

Kaptenen stannade och betraktade hunden. Den ägnade honom till en början ingen uppmärksamhet, men när kaptenen sakta vislade emot den, lyfte den intresserat huvudet och vädrade. Plötsligt for den upp, hoppade högt i luften och störtade under glädjetjut fram mot kaptenen. Då såg denne, att det var ingen annan än Gutte, som han hade framför sig.

Guttes vilda glädjetjut framkallade någon uppståndelse på stationen. Bland andra kom stationsinspektoren ut och ställde sig att titta på, hur kaptenen och hunden omfamnade varandra.

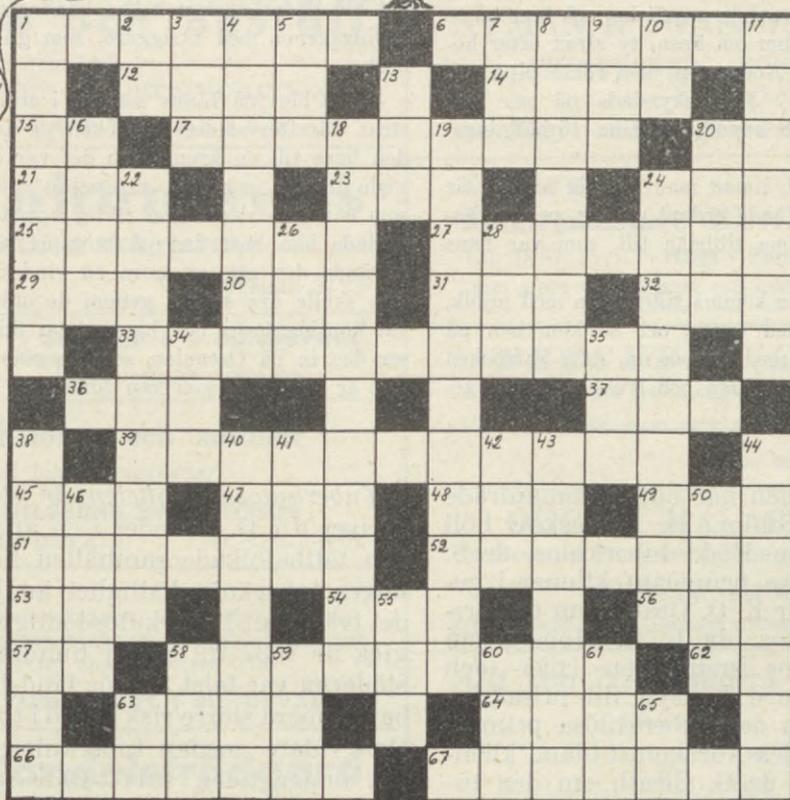
— Ja, den där hunden yttrade kaptenen, vems är den egentligen?

— Den är min, svarade inspektoren.

— Jaså. Har den varit det länge?

— Det är ett par år sedan nu, svarade inspektoren. Jag köpte den av torparen en bit borta på åsen här för bara femtio kronor. Han hade fått den av en tokig karl, som hade kommit dragande med den en dag och sedan inte låtit höra av sig.

MIDSOMMAR-KORSORD.

Vågrät.

1. Har väl alltid tusenfotingen några.
6. Riktning.
12. Namn för gårdvar.
14. Tidevarvet.
15. En av tio.
17. Kan diskuteras.
20. Mätt.
21. Fisk och träd.
23. Skampåle och boning.
24. Amorverktyg.
25. Skall sitta på en liten fot.
27. Göres på börsen.
29. En tämligen okänd plats innan korsordsflugan började surra.
30. Betyder slut.

31. Voro musketörerna.
32. Viktigt göra.
33. Studerar grafologen.
36. För syns skull.
37. Lär även kunna ge vinst.
39. Upplyste.
45. Farligt för sjöfarare.
47. Lurar på rov.
48. Symbolisk reningsakt.
49. Avsky.
51. Benådning.
52. Njutningslysten person.
53. Över.
54. Vad vore skräddaren den förutan.
56. Förutsäga.
57. Pronomen.

58. Kan utlösa signal.
62. Yta.
63. Matsedel.
64. Svin.
66. Skall vara till efterrättelse.
67. Mansröst.

Lodrat.

1. Förrådskammare.
2. Del av riksdagen.
3. Minner om långsamhet.
4. Säkerhetsanordningar som stickas.
5. Världsålder.
7. Noakson.
8. Kanske kan upptäckas på Solvalla.
9. Farligt hål.

10. Handelsterm.
11. Träd i ordning.
13. I giv akt rätt trött-samt.
16. Höjder.
18. Har den mindre flitige kanske fått av magistern.
19. Gör nog inkomsttagaren på dåligt humör.
20. Ordnad näring.
22. Utlämnade åt ödet.
24. Cowboyens koja.
26. Fodermedel.
28. Obunden.
34. Är i stånd att.
35. Fågel med simhud mellan tärna.
38. Hissanordning.

40. Förekommer i fotbollsmatchen.
41. Gång i berg.
42. Hjälp!
43. Två bin eller möjligen tjurar.
44. Användes till ljus.
46. Befälhavare.
50. Sängstycke.
55. Firas i maj.
58. Gjorde ryttaren.
59. Äro de obegagnade.
60. Ljus i mörker.
61. Ordning.
63. Förkortning och kemiskt tecken.
65. Hörs i radio.

Lösning på korsord n:r 4. Se sid 28.

KARTBOKEN.*(Forts. fr. sid. 27.)*

började försumma sitt arbete och sin mat, drack lite mjölk och läste med febrig blick kontinenternas alla tecken. En kväll blev han så sjuk, att han måste lägga sig, och kartboken ställde han på sitt bröst för att fortsätta att titta i den, men den var så tung, att han höll på att kvävas. Det var Sydamerika han nu höll på och reste i, han började i Eldslandet och for långsamt uppåt, men vid Amasonfloden föll kartboken ned på golvet, och Linus själv började yra. Han tyckte sig omgiven av stora, fladdrande kontinenter, det fanns hundratals världsdelar, som han måste upptäcka, och han måste skynda sig för att få vara ensam om äran, ty strax efter honom kom sjömansslusken Emil Andersson, som rökte pipa och hade tre utslagna framtänder. Han skyndade på och blev svettig i bädden, reste sig och ropade ut sina förhållningsorder:

— Man måste ordna allt väl, innan man ger sig av, det är det man skall tänka på! Han hade ordnat allting, pengar hade han och en stuga att komma tillbaka till, som var hans egen, nu kunde det bära av.

En grannkvinna, som brukade komma till honom med mjölk, upptäckte hur det var fatt med Linus, och så kom han på sjukstugan. Det var allt slut med honom nu, men kartboken hade han fått ta med. Han var lugn och lycklig, liksom ge-

nomsträlad, nu skulle han i alla fall ut och resa — längre än han hade tänkt, och den här gången såg det ut som om han skulle komma iväg. Det hade kanske bara varit en serie löjliga undanflykter förut med den här uppskjutna resan, han vågade riktigt tänka på det nu, och han tyckte synd om sig själv. Men socknen skulle inte skratta den här gången.

En kväll en vecka senare, ropade han med svag röst på den tjänstgörande systemen.

— Låt mig se Oceanien, bad han.

Hon slog upp den stora, nästan helblå sidan och höll den framför honom. Då log han, Linus, och lät sig sugas upp av det blå Söderhavet, och han kände, att sängen blev till en infödingskanot med utriggare, som gungade honom bort, långt bort.

— Så blev då Linus resa av i alla fall, sade socknen. Och strax därefter såldes kartboken på auktion igen, men då gick den bara till en krona, och det var Emil Andersson, som ropade in den och fick utroparen att borga pengarna. Men som han inte var någon riktig upptäcksresande som Linus, så spelade han bort den på kortspel till en skogsarbetare, som använde den att tapetsera en vindskammare med för att det inte skulle dra så illa genom de otäta väggarna. Där sitter väl kontinenterna och haven kvar än, och när det är sol, lyser den in på Oceanien, som långsamt förlorar sin blåa färg. Det är inte alla, som kan förstå en kartbok.

Tuberkulosläkarföreningen har haft sammanträde på S:t Görans sjukhus i Sthlm. Dr A. Beskow höll föredrag om ett fall av medfödd tuberkulos, dr S. Hellerström om tuberkulösa primärintektioner i genitalslemhinna och hud, dr K. O. Granström om primär conjunctivaltuberkulos, dr L. E. Moberg om förekomsten av tuberkulos inom öron-, näs- och halsregionerna, särskilt med hänsyn till primärintektioner, dr B. Karth om den tuberkulösa primärintektionen i lungan och dess förekomst bland klientel på tuberkulossjukhus, dr G. Birath om den tuberkulösa primäraffektens prognos i några knölröfall samt dr J. Ström om den tuberkulösa primärintektionens klinik hos barn.

Tuberkulosdödligheten är störst på landsbygden skriver d:r G. Neander i en artikel i Sv. D. "Städer och tätbefolkade samhällen hade fordom betydligt högre tuberkulosdödlighet än landsbygden. Nu är det tvärtom. Tuberkulosdödligheten i hela riket uppgick år 1937 till 86 på hundra tusen invånare, för städerna var talet 80, för landsbygden 89. Landsbon har numera större risk att dö i tuberkulos än stadsbon. Och vidare, medan tuberkulosdödligheten i hela riket under tiden 1911—1934 sjunkit med 42 proc. har den i Stockholm sjunkit med 54 proc., i Göteborg med 56 proc., i Malmö med 62 proc. och i Norrköping med 66 proc.

STOCKHOLM**Patienternas Förening**

Telefon:

23 40 10

Postgiro:

3721

Alla handarbetsgarner erhållas fördelaktigt från Otto Elmgrens A.-B. Särskilda fördelar äro: firmans enorma sortering av alla slags garner samt lägsta möjliga priser.

Otto Elmgrens AB.

L:a Nygatan 19

Stockholm

ÅSTRÖM & CO - METALLFABRIK

SMEDSUDDEN - STOCKHOLM

Tillverkar all slags armatur.

Utför reparationer.

Telefon 50 26 72

Telefon 50 26 72

Bertil Hörling**Kött- & Charkuteriaffär**

Torstensongatan 6 - Stockholm - Tel. Växel 43 74 73

Som alltid tillhandahåller förstklassiga

kött- & charkuterivaror

TEGNÉR

NYA, MODERNA LOKALER

Tegnérgatan 1 - Stockholm

(hörnet Regeringsgatan—Roslagsgatan)

Tel. 11 70 00 - 11 70 01

SKÖVDE**SKÖVDE TANDKLINIK**

Modern tandklinik med låga taxor
Tandläkare FOLKE AHLIN

Mottagningstid 9—1 och 6—7. Lördagar endast 9—1.
Annan tid efter överenskommelse. Tel. 12 66.

BETALD ANNONSPLATS!

SUNDSVALL**Ring 3088 och Beställ**

Vi hemsända

KRANSAR - BUKETTER - KISTDEKORATIONER
KUBIKENBORGS TRÄDGÅRD

Oscar Johanssons

LUMP-, METALL- & SKROTAFFÄR

Köpmangatan 16 Telefon 37 24

ORIENT KONDITORI • Storgatan 5 • SUNDSVALL

Stadens förnämsta! Beställningar mottagas.

Järnkonstruktioner och smiden

för hus- och fabriksbyggnader.

ANDERSSON & NILSSONS Smidesverkstad

Tel. 47 57, 47 67 SUNDSVALL Tel. 47 57, 47 67

ALLA SLAGS

Blanketter, Liggare, Sjukjournaler, Kassa-
böcker och dylikt för sjukhus och lasarett
erhållas till humana priser från

BOKTRYCKERI AKTIEBOLAGET I SUNDSVALL

Klintens Handelsträdgård

Telefon 38 03 SUNDSVALL Telefon 38 03

Säg det med blommor!

L. Hülphers Glasmästeri & Ramverkstad

Köpmangatan 17 Telefon 40 81

SUNDSVALL

JÄRN- & METALLSKROT, LUMP, STICKYLLE m. m.

köpes till högsta dagspris.

E. Hallgren - Skrotaffär

Tel. 15 68, 11 16 SUNDSVALL Tel. 15 68, 11 16

TURISTPAVILJONGEN

å N. Stadsberget - vid Medelpads Fornhem

Gott kaffe och Härlig utsikt
hembakat bröd över staden

BETALD ANNONSPLATS

SUNDSVALL

ANLITA alltid fackmannen **ANLITA**

Flyréns Kemiska

för Kem. tvätt - Färgning - Vittvätt och Stärktvätt.

Esplanadgatan 10

Ordertelefon 17 70

MONS DIVERSEHANDEL

RUT HENRIKSSON

Sundsvall Mon 8 Telefon 26 35
Skönsmon

NYMAN & JONSSON - SUNDSVALL

TRYCKSAKER • KONTORS MATERIAL
KORTSYSTEM

Tel. 11 82 **REKOMMENDERAS** Tel. 11 82

ANLITA

Målaremästare EUGEN SVANBERG

Tel. 18 97 Haga - Sundsvall Tel. 18 97

som alltid utför finare och enklare målningsarbeten fullt
fackmässigt och till billiga priser

BERGHEMS KONDITORI

Vid Esplanaden, intill Röda Kvarn

VÄLKÄNT SOM ETT AV SUNDSVALLS ÄLDSTA

Telefon 36 26

DUCO & MÅLAREVERKSTAD

Modernt och tidsenligt inredd efter senaste förordningen.

G. ERIK BERGSTRÖM

Förstklassigt arbete. Humana priser. N. Järnvägsg. 52 Tel 17 18.

Allt vad Ni önskar i Sjukvårdsartiklar

finnes i

SJUKVÅRDS MAGASINET
vid torget SUNDSVALL

CAFÉ ROYAL

Bankgatan 6 • Sundsvall

Rekommenderas!

Telefon 25 69

Öppet 8 fm.—12 m. n.

A/B MOSSBERG & BLOMKVIST

Köpmangatan 7.

Tel. 27 91

SUNDSVALL

Tel 38 58

Allt för Bilar. Fullständig Service. Gummiverkstad. Nattgarage.

Anlita vår moderna **BÄRGNINGSBIL**

IVAR PETERSSONS MOTORVERKSTAD

Tel. Växel 12 33 - 20 19

Öppet hela dygnet

Efter kl. 7 tel. 12 97

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP

avhåller å **BERGSÄKERS TRAVBANA**, Sundsvall
travtävlingar c:a 30 sönd. under Mars—Oktober 1939.

TOTALISATOR - RESTAURANTER - HÖGTALARMUSIK.

Tel. Kontoret 42 70 — Banmästaren 53 30.

SUNDSVALL**A.-B. Kolimporten - Laurents**

— SUNDSVALL —

KOL - KOKS - BYGGNADSMATERIAL

Telefon: Namnanrop

FRUKTTRÄD - ROSOR

samt i övrigt alla slag av plantskolealster förmånligast från

UPPSVENSKA PLANT- & TRÄDSKOLANTelefon 18 76, SUNDSVALL. Vår katalog gratis på begäran.
Rekvirera redan nu medan lager finns.**Manufaktur A.-B. Konrad Andersson**

Storgatan 6—8 - Sundsvall

Telefon 22 87 . 32 88 . 53 87

UPPSALA**FIRMA NILS WALLIN**

FISKAFFÄR - SALUHALLEN

Telefon 12 82 UPPSALA Telefon 12 82

DAGLIGEN FÄRSKA VAROR

GÖR EDRA INKÖP I

Upsalaortens Andelsslakteri-förening u. p. a.

S:t Eriksgränd 15 - Tel. 72

F I L I A L:

Väderkvarnsg. 36, tel. 735 - Barngårdsg. 12, tel. 67 72

Infört genom Uppsvenska Tandläkareföreningen

Tandl. Hugo Carlson

Mottagningstid: 9—11, 6—7, torsd. end. 9—11.

Kungsgatan 46, 1 tr. - Tel. 70 20

Gunnar Lindbergs Fiskaffärer

F I S K H A L L E N

Tel. 5 93, 31 37 - Fiskhallen - Efter affärstid tel. 37 75

Dagligen nyinkommen **Färsk Fisk**, bästa sortering samt**Salt Lax, Böckling, Rökt ål, Råkor.**

Större förbrukare partipris.

VÄSTERÅS**Linnevaror**Vävnader, draperiväv, gardiner, täcken, filter, mattor m. m.
i största sortering och högsta kvalitet till lägsta priser i**MÄLARDALENS LINNEMAGASIN**

SKULTUNAVÄGEN 6 — TELEFON 15 24

VÄSTERÅS

**NYA BRYGGERI-
& MÅLTERI A.-B.**

i VÄSTERÅS

REKOMMENDERAR SINA

LÄSKE- och MALTDRYCKER

Telefon 39 och 182

Telefon 39 och 182

VÄSTERÅS**Allt i klädväg för barn och ungdom**

av prima kvalitet och i största sortering

ELIN JOHANSSON & C:o, Eftr. Bertil E:son Strand

Hörnet av Vasagatan och Hantverkaregatan — VÄSTERÅS

Telefoner 8 16 & 1389

Konsumrestaurangen och baren

God, vällagad mat till låga priser. Trivsamma lokaler.

KONSUMKONDIS - Vid Stora torget

Stadens största och modernaste. Inga drickspengar.

Konsum, Västerås

NILS ANDERSSON

CHARKUTERI

Tel. 23 40 VASAGATAN 22 - VÄSTERÅS Tel. 23 40

REKOMMENDERAS!

EDVIN ERIKSSONS MASKINAFFÄR

VÄSTERÅS Telefon: 18 52 och 14 33

Vårt maskinlager inrymmer ständigt en
rikhaltig sortering av såväl nya som
begagnade verktygsmaskiner.**Köp aldrig PÄLS**

förrän Ni sett priser och kvalitéer hos

OHLINS PÄLSVARUAFFÄR

Kopparbergsvägen 8 - Telefon 45 48

Egen tillverkning

TRE PUNKTER

- Vår hållbara permanent.
- Vackra lockfrisyrer.
- Oljebehandlingar.

FREJA DAMFRISERING - Geijersgatan 3 - Tel. 38 29

VÄSTERÅS. K. Nordkvist. B. Bjerström.

SPECIALIST TILL EDER TJÄNST

Lämna Edra inkassouppdrag med förtroende till

Västerås Juridiska Inkasso- & Affärsbyrå

ombudsman Harry Ericson. Stora gatan 11, Västerås. Tel. 23 55.

Energisk behandling. Lägsta Arvoden. Säker redovisning.

Jangels Manufakturaffär

SPECIALITET KLÄNNINGSTYGER

Stora gatan 44. Länstidningens hus

Telefon 36 00 VÄSTERÅS

Bröderna Hedbergs BEKLÄDNADSAFFÄR

VÄSTERÅS

REKOMMENDERAS!

Telefon 92

Telefon 92

DUX- & STANDARD RADIO

finnes endast hos

RADIO-TELEVICE

Tel. 34 80

Kopparbergsvägen 8

Tel. 34 80

BYGGNADSSMIDEN

KOKS för värmeledning

FISKREDSKAP m. m.

Bröderna Larssons Järnhandel

Telefoner 5 28 - 6 38.

V Ä S T E R Ä S

d'ERY Ateliér för modern porträttfotografering, grupp- och gruppfotografering, framkallning kopiering och förstoring.

Kopparbergsvägen 9 - Tel. 30 80 - Västerås

VI REKOMMENDERAR VÅRA TILLVERKNINGAR AV
Dam- & Barnhattar

vilka finnas i rikhaltigt urval och senaste modeller.

VÄSTERÅS STRÅ- & FILTHATTFABRIK A.-B.

Tel. 5 98, 19 58

BORÅS LAGERBOD

Telefon 27 49 **Stora gatan 7** Telefon 27 49

Specialité:

STRUMPOR - TRIKÅ - ARBETSKLÄDER

VÄSTERÅS RÖRLEDNINGSAFFÄR

Tunbyvägen 12 B - Västerås

Telefon 21 50, Bostaden 37 39

Nyanläggningar, Moderniseringar, Reparationer

Entreprenör för Västerås Stads Gas- och Vattenverk

Västerås Omnibus A.-B.

Kontor: Köpmangatan 3 - Tel. 12 50.

Omnibussarna trafikera stadens centralare delar, samt dess omgivningar.

Uthyr Turistbussar för sällskaps- och idrottsresor.

Införda kostnadsförslag.

Ramar, Speglar, Glas m. m.

EKSTRÖMS GLASMÄSTERI

Telefon 277 - Stora gatan 19 Inneh.: OLOF VICTOR

BERGSTRANDS TRYCKERI

Tel. Tortuna 3 **TORTUNA** Tel. Tortuna 3

Förlag av:

Blanketter och Räkenskapsböcker för mejeri, lantbruk, el. föreningar m. m.

Ekiperas Eder hos

J. Clasings Herrkonfektion

Smedjegatan 12 **VÄSTERÅS** Telefon 41 73

ALLT I 1:STA KLASS

**SPECERIER och
KONSERVER**

Sigfrid Holm A.-B.

Tel. 68, 698 **VÄSTERÅS** Tel. 68, 698

A.-B. Västerås Måleriaffär

Kopparbergsvägen 27 Rikstel. 7 51 & 11 70

REKOMMENDERAS!

Moderna och stilfulla **TAPETER** ständigt på lager till billigaste priser.

Trimningsinstitut

Kungsgatan 14 Telefon 41 86

Förstklassig trimning av alla hundraser.

Innehavare: M. ALEXANDERSON

Västerås Ornamentsmides Fabrik

Innehavare: A. J. ASK

Tel. verkst. 15 94, bost. 34 88 - VÄSTERÅS

Järnkonstruktioner - Ornamentsmide
Hissräck - Balkongräcken - Koppar
Messing och andra metallarbeten

APOLLO cykeln med förnämliga finesser.
- Sport- och Campingartiklar -

Sport- & Radioaffären A.-B.

Stora gatan 18 Tel. 43 47 VÄSTERÅS Fiskartorget 1 Tel. 26 47

CYKLAR repareras och justeras. **PARAPLYER** lagas och omklädas. Slipning av Knivar, Rakknivar, Saxar m. m.
Galoscher lagas. Lås justeras. Nycklar filas. Fotogenkök repareras, samtliga delar därtill på lager.

WEDHOLMS EFTR. • Köpmangatan 14 • VÄSTERÅS

Ring 963 så hämta vi

BERGSLAGERNAS KONTORSMASKINER

Stora gatan 24, VÄSTERÅS. Tel. 17 15, 17 16, 32 88

ERIKA Skrivmaskiner, ORIGINAL-ODHNER Räknesmaskiner, VICTOR Adderingsmaskiner. --- Fullständig verkstadsservice. Komplettt reservdelslager. Endast fackutbildad personal.

FÄRGBAND! CARBONPAPPER! UTENSILIER!

Nya Kemiska Tvätten

(Gamla mejerigården)

Sturegatan 11 **VÄSTERÅS** Tel. 25 20

Mottager kostymer och kappor till tvätt och pressning.

REKOMMENDERAS

EDRA INKÖP av **KAFFE, FRUKT** och **KONSERVER** gör Ni med fördel hos

KRAFFT & C:o EFTR. - VÄSTERÅS

Smedjegatan 7 Telefon 85, 4 50

PROVIANTERA hos

A/B Joh. Edlings Speceriaffär

Västerås

ÖREBRO

VID BESÖK I ÖREBRO

rekommenderas

FENIX - FREDEN

TERRASSRESTAURANTEN

BERGSLAGENS ALLM. RESTAURANTAKTIEBOLAG

Prenumerera på

“STATUS”

BETALD ANNONSPLATS!

ÖRNSKÖLDSVIK

Vid besök i Örnsköldsvik, bo på

STADSHOTELLETStadens ledande hotell Fullständiga rättigheter
Obs! **DANS** onsdagar och lördagar • Tel. Namnanrop**ALLTID GOTT BRÖD****SANNA FORSBERGS HEMBAGERI**

34 Storgatan ÖRNSKÖLDSVIK Telefon 27 94

MUSIK-instrumentPianon, Orglar, Dragspel, Stränginstrument, Bläsinstrument.
Nyheter i Grammofonskivor m. m. Låga priser o. goda villkor!**GUNNAR ÖSTMANS MUSIKHANDEL**Fabriksg. 23. ÖRNSKÖLDSVIK. Telefon 29 29.
(Specialaffären i musikinstrument.)**ÖSTERSUND**Gör Edra inköp av **Kött, Fläsk & Charkuterivaror** hos**Olov A. Johansson - Saluhallen**

Telefon 4 39 ÖSTERSUND Telefon 4 39

Genom kylskåp alltid färska varor

ANVÄND

Ingeborg - Engelbrekt SKOR**BURMANS SKOAFFÄR**

Prästgatan 36 Telefon 1 16

BYGGMÄSTARE JOHAN ERIKSSON

Hornsgatan 17 ÖSTERSUND Telefon 25 63

Utför nybyggnader och reparationer

INFORDRA OFFERT

Erik Taflins Värmelednings Aktiebolag

Telefon 15 30 ÖSTERSUND Telefon 15 30

Erkänt för sina Värme-, Vatten- och Sanitets-
anläggningar. BEGÄR KOSTNADSFÖRSLAG**KAPPOR** och **KLÄDNINGAR** köpas förmånligast hos**Hallenborg & Magnusson**

(OBS! Beställningsavdelning)

KYRKGATAN 62 - ÖSTERSUND - TELEFON 508
(Mitt emot Östersunds sortens mejeri)**BARNKLÄDER**Dam-Jumpers, Kofter, Underkläder, Strumpor o. Vantar
stor sortering, goda kvalitéer, billiga priser.**Fahléns - Prästgatan 27 - Östersund****S. Carlssons Kött- & Charkuteriaffär**BÄR, FRUKT och GRÖNSAKER
KYLRUMSFÖRVARADE VAROR

Kyrkogat. 45 Östersund Telefon 21 39

BYGGMÄSTARE

ELOV LINDHOLM

Frösödal — Östersund Tel. 22 97

ÖSTERSUND**SOLGÅRDEN**

— Telefon 12 14 —

Enskilt rum, Allmän sal, Halvenskilt rum
Nyrenoverat! Dalagatan 1, Frösön. Modern inredning!
Förfrågningar besvaras pr omgående**REST. RUNEBORG**Naturskönt läge med utsikt över Storsjön. Öppet
året om. Lämpar sig utmärkt för större och mindre
beställningar, kongresser och sammanträden.

Erkänt gott kök! Fullständig konditoriservering!

Telefon 953. Östersund.

H. E. Nordins Plåtslageri & KarosseriverkstadTottänge, ÖSTERSUND
Tel. verkst. 27 89, bost. 27 90

Utför alla slag av plåtslageriarbeten.

Spec.: Karosseriarb., såväl nybyggnader efter beställn. som rep.
Ansvarsfult arbete garanteras. Mångårig erfarenhet.**Aspnäs Restaurang**

(Mia Jacobsson)

Tel. 20 97 FRÖSÖ - ÖSTERSUND Tel. 20 97

Rekommenderas!GÖR EDRA INKÖP AV Sjukvårds- & Förbandsartiklar,
Kemikalier, Parfymier & Toalettartiklar hos**A. G. Holst Kem. Tekn. Affär**

(Stora Torget) ÖSTERSUND Telefon 1 06

ALLTID, SENASTE NYHETER I BRANSCHEN.

A.-B. H. ANDERSSONS Värme- & Vattenledningsaffär
Storgatan 32, Östersund. Bemyndigad entreprenör.Värme-, Ventilations- och Sanitetstekniska anläggningar
INFORDRA KOSTNADSFÖRSLAG.Telefoner: 16 58, 16 88 kontoret, 16 21 fyllalchefens bostad,
23 40 reparationer efter kontorstid.**Birger Hallgrens Eftr. - Östersund****Manufakturaffär**

Storgatan 23 Rekommenderas! Telefon 11 81

Bröderna Hallins Färghandel

Storgatan 27 ÖSTERSUND Telefon 180

Moderna Tapeter och Bårder, Oljor, Färger, Fernissor,
Penslar, Papp, Kemikalier - Stor sortering av leksaker

Billigaste priser och 1:ma varor

KRONMÄRKTA ÄGG — ägg Ni kan lita på

Jämtlands läns Äggcentral

ÖSTERSUND

Nya Läskedrycksfabriken

Tel. 22 22 ÖSTERSUND Tel. 22 22

REKOMMENDERAS VID BEHOV AV
LÄSKEDRYCKER och **VICHYVATTEN**

allt till platsens billigaste priser.

Modern maskinell utrustning.

Parfymier och Eau de Cologne

Tekn. art. i parti och minut.

Aktiebolaget Östersunds Färghandel

Storgatan 19 Telefon 4 23